

ՄԱՌՅԻԿ

ՀԱՆՐԱՊԵՏ

Մարզիկ

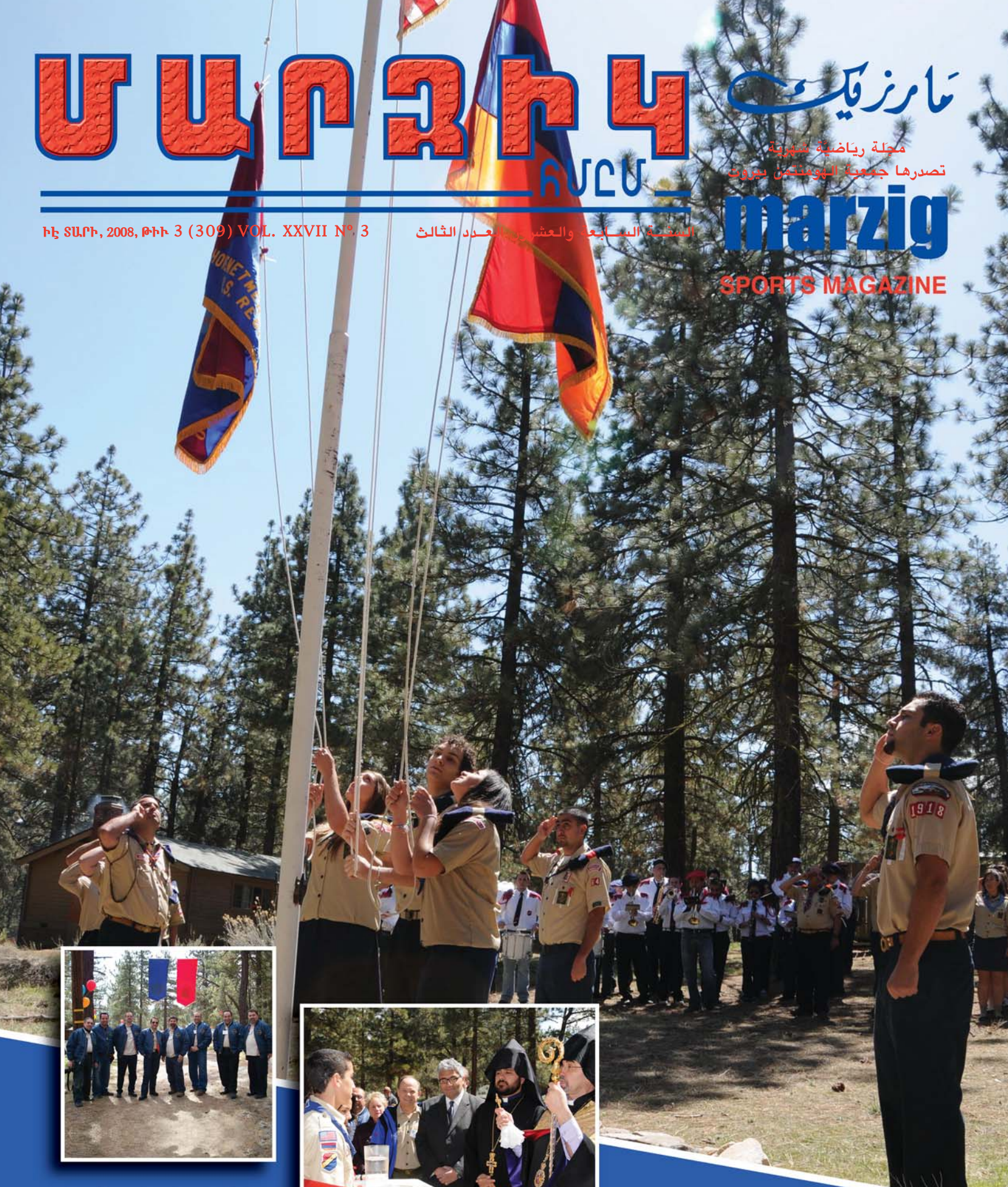
مجلة رياضية شهرية
تصدرها جمعية الهولستانم ببيروت

marzig

SPORTS MAGAZINE

Ի է ՏԱՐԻ, 2008, ԹԻԻ 3 (309) VOL. XXVII N° 3

السنة السابعة والعشرون العدد الثالث

ԹԵՔՈՅԱ՝

Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԵՐԱՁԻ ՄԸ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

**ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՆՀԱՄԱՆԵԼԻ ԿԱՄՕՔՆ
ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱԶԳԻՍ ԵՊԻՄԿՈՊՈՍԱՊԵՏ
ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ**

ՇՆՈՐՀՔ, ՄԵՐ ԵՒ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ Ի ՏԵԱՌՆԵ ԵՒ ՈՂՋՈՅՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Ի ՄԷՆՋ
ԵՒ ՕՐՀՆՈԹԻՒՆ ՅԱԶՈՑ ՍՐԲՈՅ ՀՕՐՆ ՄԵՐՈՑ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱԲՈՐՉԻՆ

**ԱՌ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆ
ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 90ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻ
ՊԵՅՐՈՒԹ, ԼԻԲԱՆԱՆ**

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Անթիլիասի Մայրավանքէն քրիստոնէական ջերմ սիրով ու հայրապետական օրհնութեամբ կ'ողջունենք Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչութիւնը:

Ուրախութեամբ իմացանք, որ 2008 տարին 90ամեակն է Հ.Ս.Ը.Ս.ի հիմնադրութեան: Տարիները միութեան մը կեանքին մէջ ոչինչ կ'արժեն երբ անոնք չեն լեցուած գործով, ծառայութեամբ, նուիրումով: Այլ խօսքով, արժէքը տարիներու թիւին մէջ չէ, այլ՝ տարիները հաւատքով ու գործով կենսաւորող ծառայութեան մէջ:

Արդարեւ, 90 տարիներու վրայ տարածուած Հ.Ս.Ը.Ս.ի կեանքը կարելի է արդարօրէն բնորոշել որպէս խոր հաւատքով, զսպանակուած ու անանձնական նուիրումով շաղախուած հաւաքական ծառայութիւն՝ ի խնդիր մեր եկեղեցւոյ, ժողովուրդին ու հայրենիքին սրբազան արժէքներուն ու գերագոյն երազներուն կենսագործման: Հաւաքական ծառայութիւն մը, որ իրագործուեցաւ մարդակերտումի ու հայակերտումի ճամբով, մեր բարոյական ու ազգային արժէքներու ու աւանդութիւններու տարածումով, մեր պատանհներն ու երիտասարդները ազգային կառոյցներու շուրջ համախմբելով:

Այսպէ՛ս ըմբռնեց ինքզինք Հ.Ս.Ը.Ս.ը եւ ա՛յս գիտակցութեամբ մեր գաղութներու կեանքէն ներս հսկայ աշխատանք կատարեց: Հակառակ իր նիւթական սահմանափակ կարելիութիւններուն ու շրջապատի դժուար պայմաններուն, զոհողութեան ոգիով եւ նոր սերունդներուն կեանքին մէջ ճշմարիտ հայը կերտելու յանձնառութենէն մղուելով, Հ.Ս.Ը.Ս.ը իր կարելին կատարեց ու կարելին տուաւ մեր ազգի զաւակներուն:

Ու այսօր, 90 տարիներ յետոյ, Հ.Ս.Ը.Ս.ը տիրական ներկայութիւն է հայ կեանքէն ներս, Հայաստանէն սկսեալ Սփիւռքի ողջ տարածքին: 90 տարիներու հարուստ փորձառութեամբ հզօրացած, այսօր Հ.Ս.Ը.Ս.ը վերանորոգ հաւատքով ու նուիրումով կը ծառայէ անխտիր մեր ժողովուրդի բոլոր զաւակներուն:

Այս ուրախ առիթով Մեր Հայրապետական օրհնութիւնն ու գնահատանքը կը փոխանցենք Հ.Ս.Ը.Ս.ի Կեդրոնական Վարչութեան, ինչպէս նաեւ՝ բոլոր մասնաճիւղերուն եւ Հ.Ս.Ը.Ս.ի մեծ ընտանիքի բոլոր անդամներուն:

Ողջ լերուք ի Տէր, զօրացեալ շնորհօք Ս. Հոգւոյն եւ յաւէտ օրհնեալ ի Մէնջ. Ամէն:

**ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ**

*Տուաւ Հայրապետական Օրհնութեան Գիրս այս
Ի Կաթողիկոսարանիս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
Որ յԱնթիլիաս, Լիբանան
Ի 15ն Մայիսի, 2008 թուին Քրիստոսի, եւ
Ի թուին Հայոց ՌՆԾԷ.*

ԹԻՒԼԻՆ ՆԻՒԹԵՐՆ

MARZIG SPORTS MAGAZIN EDITED MONTHLY BY HOMENETMEN
 مارزیک مجله ریاضیه شهریه تصدیرها جمعیه الهومنتمن الریاضی

Մարզական ամսաթերթ
 Հրատարակություն՝ Հ.Ս.Ը.Մ.ի
 ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ԻԷ. ՏԱՐԻ, 2008, ԹԻ 3 (309)

16

Հ.Ս.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

- Խմբագրական 2
- Պատմություն 8
- Մասնաձիղէ Մասնաձիղ 16

33

24

ՔԱԺԻՆՆԵՐ

- Հայագգի Դէմքեր 3
- Հետաքրքրական 6
- Տեսակէտ 11
- Մանկապատանեկան 38
- Տարբեր Հայեացքով 40

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Ուրախ առիթով մը Հրաչ Սիսեռեան (Փարիզ)
 Հ.Ս.Ը.Մ.ի Կեդր. Վարչութեան կը նուիրէ 25 հազար ամ. տոլար:

ԽՄԲԱԳԻՐ
 Վիզէն Աւագեան
 ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՍ
 Սեդա Պէշլեան, Սեւան Նազարեան
 «ՄԱՐԶԻԿ»-Ի ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ
 Պատրիկ Կիւլպէնկեան
 Աթո Մոսիկեան
 Գօգօ Սկրտիչեան
 Վահան Համամճեան
 Տիրան Շահինեան
 Սալբի ճէճեան
 Վահէ Թանաշեան
 ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆ
 Կարայիս Գոլյումճեան,
 Ներսէս Արք. Բախտիկեան *,
 Դոկտ. Նորա Արիսեան,
 Սալբի Լատոյեան եւ
 շրջաններու թղթակիցներ:
 Էջաղրում - Չարեհ Չէօրէքճեան
 Գրաշարութիւն - Վերա Բարսեղեան
 Colour Separation - Photogravure Paklayan
 Կողքի Ձեւաւորում Տպագրութիւն

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՅԵ
 Պուրճ Համուտ, Ճինիշեանի Թաղ
 «Սեւան» Շէնք, Գ. Յարկ
 Հեռ: 01/248043, Fax: 01/260117
 E-mail: marzig@homenetmen.org
 P.O. Box: 80486 B. Hammoud, Lebanon

ՑՐԻՈՒՄ

Լիբանանի մէջ թերթին
 հատավաճառի սակն է 3000 Լ.ո.:
 Տարեկան բաժանորդագրութեան սակ
 ծշդուած է 35000 Լ.ո.:
 Լիբանանէն դուրս թերթին
 բաժանորդագրութիւնը
 կը կատարեն Հ.Ս.Ը.Մ.ի Մեկուսի
 եւ Շրջանային Վարչութիւնները:
 Թերթը ուղղակի Լիբանանէն
 կը ստացուի անձնական
 բաժանորդագրութեամբ
 (Տարեկան սակ՝ Միջին Արեւելեան
 եւ Եւրոպական երկիրներ \$50,
 Ամերիկա եւ Աւստրալիա՝ \$55):

Հ Ա Յ Կ Ա Ս Տ Ա Ն Ի
Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ն Ե Ր Ի
Մ Ա Ր Ց ՈՒ Մ

...ԲԱՐՉՐԱՑՈՒՐ

Ազգեր իրենց դաստիարակութեամբ կը փրկուին եւ իրենց դաստիարակութեամբ կը կորսուին:

Ընտանիք եւ դպրոց գլխաւոր վայրեր են դաստիարակութեան:

Բայց միշտ կը կատարե՞ն, կրնա՞ն կատարել իրենց դերը: Շրջապատի ազդեցութիւնը, այսօր, երկուքէն աւելի զօրաւոր է: Ընտանիք եւ դպրոց չեն կրնար պատանիին հետեւիլ ամէն ժամ ու ամէն տեղ: Շատեր դպրոցը կը լքեն ճիշդ այն տարիքին, երբ ամէնէն աւելի պէտք ունին ուղղութեան եւ դաստիարակութեան:

Ընտանիքին եւ դպրոցին կողքին, ուրեմն, գործունէութեան ընդարձակ դաշտ մը կը մնայ բաց: Անհրաժեշտ է միջավայր մը, որ այդ բացը գոցէ: Օգտակարին ու հաճելիին հետ պատանիին տայ կեանքի սկզբունքներ, մնայուն արժէքներ:

Յ.Մ.Ը.Մ. կրնայ ըլլալ այդ միջավայրը: Ան հրապարակային թումբ կրնայ դառնալ այլասերումի եւ օտարացումի դէմ:

Բոլորը գիտեն, թէ անսահման ազատութեան մեր օրերուն, պատանիներ ինչքա՞ն դիւրին կրնան մոլորիլ, յաճախել ժամադրավայրեր, ուր նիւթական նեխած օդին հետ՝ բարոյականն ալ ապականած է: Անոնք շատ դիւրին կրնան հետամուտ ըլլալ ժամանցի մը, որ վերջիվերջոյ իրենց միտքն ու մարմինը պիտի արժէ: Արդի արհեստագիտութեան եւ հաղորդակցութեան շլացուցիչ աշխարհը, բազմաթիւ բարիքներու կողքին, այսօրուան պատանին կը դնէ հոգեսպանութեան լուրջ վրտանգներու դիմաց:

Յ.Մ.Ը.Մ.ական մարդը ընելիք ունի անպայման: Դաւանանքով եւ երդումով յանձնառու միութենականը պարտաւոր է իր շուրջի վտանգուածները գերծ

պահել թոյնէ, մաքուր օդ եւ սնունդ տալ անոնց, հոգեպարար եւ մարմնակրթիչ գործերով: «Բարձրացուր»ը տեղին կատարուած հրաւեր մըն է այս պարագային, անձնական օրինակով, գաղափարական կիրքով բարձրացնելու նաեւ ուրիշները: Տունն ու փողոցը, աշխատանոցին, գրասենեակին թէ մարզադաշտերուն մէջ, ամէն տեղ ու ամէն ժամանակ Յ.Մ.Ը.Մ.ականը կոչուած է իր նմանները բարձրացնելու մարդկային ազնիւ կրթութեան տարրերով: Հարկ է բարձրացնել, որպէսզի բարձրացողները իրենց կարգին կարողանան ուրիշները բարձրացնել:

Յ.Մ.Ը.Մ.ականը այսպէ՛ս պիտի ազդէ նոր սերունդին վրայ:

Դիւրին չէ այս գործը, անշուշտ, որովհետեւ նոր սերունդը ինքզինքին իրաւունք կու տայ ունենալու բացարձակ ազատութիւն, անկախութիւն եւ մենաշնորհներ՝ յանուն... նոր սերունդի: Ան կարիքը չի զգար արժէքներու եւ արդիւնքներու: Պատանիներ իրե՛նք կ'որոշեն իրենց մտատիպարը, բարոյականն ու արժեչափերը: Սուր կռիւ կը մղեն ամէն հեղինակութեան դէմ, որ կը փորձէ չափ ու սահման դնել իրենց իրաւունքներուն, հաճոյքներուն, սիրածներուն եւ չսիրածներուն:

Դժուար է Յ.Մ.Ը.Մ.ի գործը: Բայց ե՞րբ դիւրին եղած է:

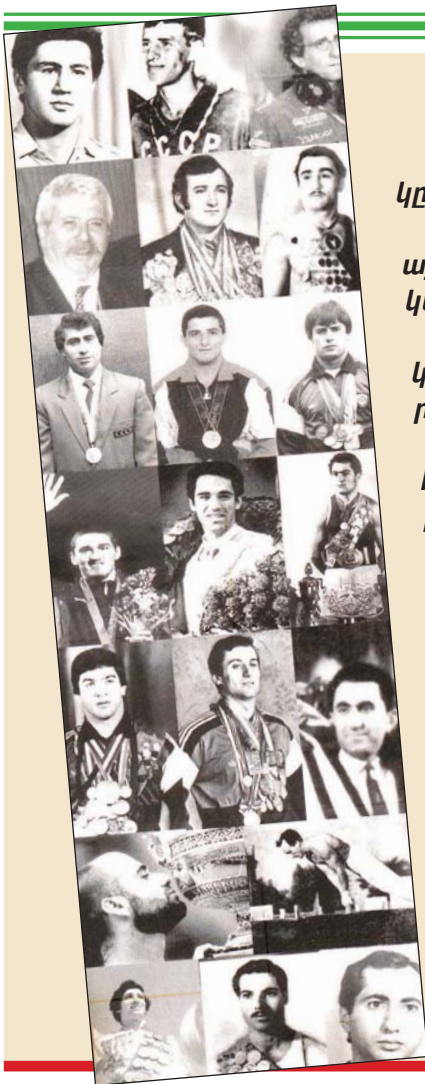
Յ.Մ.Ը.Մ.ական մարդը ե՞րբ արագ յանձնուած է: Ան դժուար ու պատասխանատու դեր կատարած է ու պիտի կատարէ նկարագրի ուժով զօրաւոր Մարդը կերտելու համար:

Ուժ, որ նորերը պիտի մղէ աւելի գորովալի զաւակներ նուիրելու ընտանիքին, աւելի արի պաշտպաններ՝ հայրենիքին, աւելի օրինակելի քաղաքացիներ՝ պետութեան եւ աւելի արդիւնաւոր անդամներ՝ մարդկութեան:

ՓԵՔԻՆԻ 29ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ ՀԱՅ ՄԵՏԱՎԱԿԻՐՆԵՐԸ

29րդ ողիմպիականի ազդանշանին մնացած է քանի մը ամիս: Աշխարհը ակնդէտ կը հետեւի 8-24 Օգոստոս 2008ին Փեքինի մէջ տեղի ունենալիք մարզական այս մեծ իրադարձութեան, որուն կը պատրաստուին բոլորը:

Պատրաստութեան մէջ է նաեւ հայութիւնը: Հայ մարզասէրներու աչքերը այժմէն սեւեռած են Չինաստանի մայրաքաղաքը՝ յուսալով որ 29րդ ողիմպիականը նախորդներէն աւելի «բարեբեր» կ'ըլլայ մետալներու իր հունձքով:

Այս առիթով, «Մարզիկ» պատրաստած է թղթածրար մը, որուն նիւթերը կը ներկայացնէ թերթին յաջորդական թիւերով: Այս թիւով՝ ողիմպիականներու հայ մետալակիրները:

Տեղին է նշել, որ մինչեւ 1988 հայրենի մարզիկներ ողիմպիականներուն հանդէս կու գային Խ. Միութեան հաւաքականներով: Հայաստանի անկախութենէն ետք միայն, Պարսելոնայի 25րդ ողիմպիականէն սկսեալ, հայկական եռագոյնը սկսաւ ծածանիլ ողիմպիական դաշտերուն վրայ: Նոյն միջոցին, հայեր ողիմպիականներու մասնակցած են նաեւ այլ երկիրներու դրօշներով (Մ. Նահանգներ, Պուլկարիա, Ֆրանսա, Չուիցերիա):

Ողիմպիական խաղերու ամէնէն շատ մետալներ շահած են մարմնամարզիկներ Ալպէր Ազարեան (3 ոսկի, 1 արծաթ), Հրանդ Շահինեան (2 ոսկի, 2 արծաթ), հնգամարտիկ Իկոր Նովիկով (2 ոսկի, 2 արծաթ) եւ ըմբիշ Արմէն Նազարեան (2 ոսկի, 1 պրոնզ):

Ողիմպիականներուն հայ մարզիկներ 14 մետալ շահած են (5 ոսկի, 3 արծաթ, 6 պրոնզ) խմբային խաղերու մէջ. ֆուսպոլ, պասքեթպոլ, վոլիպոլ, ջրագնդակ, հէնտպոլ եւ այլն, իսկ 21 մետալ (8 ոսկի, 6 արծաթ, 7 պրոնզ)՝ անհատական մրցումներու մէջ. մարմնամարզ, հնգամարտ, ըմբշամարտ, սուսերամարտ եւ այլն:

Ստորեւ՝ ողիմպիականներու մետալակիր հայ մարզիկներու ցանկը:

1920, ԱՆՏՎԵՐՊԷՆ (7ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Հայկ Փրիսթ (Մ. Նահանգներ), ջրացատկ՝ պրոնզ մետալ:

-Մերլի Ստեփանեան (Մ. Նահանգներ), լող՝ պրոնզ մետալ (խմբային):

1952, ՀԵԼՍԻՆԻԿԻ (15ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Հրանդ Շահինեան, մարմնամարզ՝ 2 ոսկի մետալ (անհատական եւ խմբային) եւ 2 արծաթ մետալ:

-Ռաֆայել Չմշկեան, ծանրաբարձուժիւն՝ ոսկի մետալ:

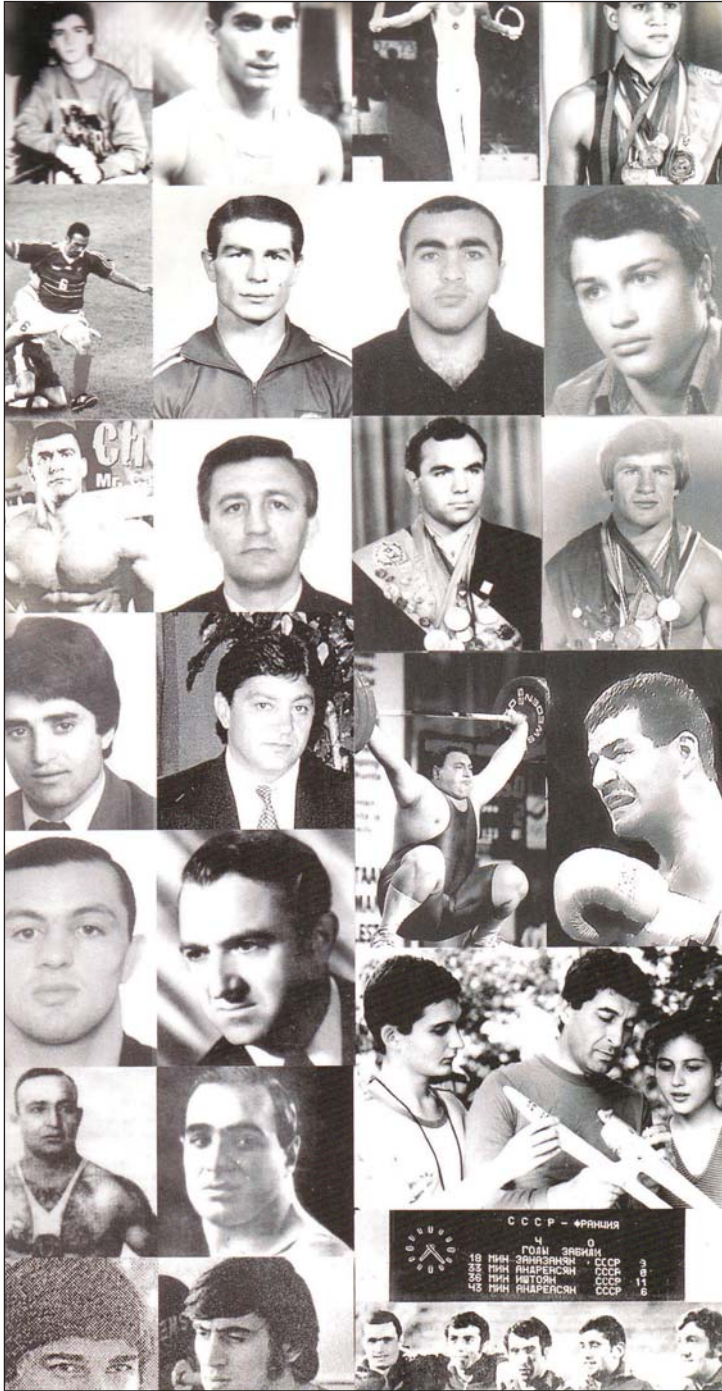
-Արտիոմ Տէրեան, ըմբշամարտ՝ պրոնզ մետալ:

1956, ՄԵԼՊՈՒՌՆ (16ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Ալլէքսըր Ազարեան, մարմնամարզ՝ 2 ոսկի մետալ (անհատական եւ խմբային):

-Նիքիթա Սիմոնեան, ֆուլթպոլ՝ ոսկի մետալ (խմբային):

-Վլատիմիր Ենգիպարեան, կռփամարտ՝ ոսկի մետալ:

-Իկոր Նովիկով, Հնգամարտ՝ ոսկի մետալ (խմբային):
 -Պորիս Մարգարով, ջրագնդակ՝ պրոնզ մետալ (խմբային):

**1956, ՔՈՐՏԻՆԱ ՏԸ ԱՄՊԵՑՅՅՕ
 (ՉՄԵՌՆԱՅԻՆ ԴՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)**

-Գրիգոր Մկրտչեան, տափօղակով հոքի՝ ոսկի մետալ (խմբային):

1960, ՀՌՈՍ (1ԴՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Ալպէր Ազարեան, մարմնամարզ՝ 1 ոսկի մետալ (անհատական) եւ 1 արծաթ մետալ (խմբային):

-Իկոր Նովիկով, Հնգամարտ՝ արծաթ մետալ (խմբային):
 -Իկոր Տէր Յովհաննէսեան, երեք քայլ ոստում՝ պրոնզ մետալ:
 -Վալենթին Զեռնիբով, սուսերամարտ՝ պրոնզ մետալ (խմբային):

1964, ԹՌՔԻՕ (18ԴԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Իկոր Նովիկով, Հնգամարտ՝ 1 ոսկի մետալ (խմբային) եւ 1 արծաթ մետալ (անհատական):
 -Իկոր Տէր Յովհաննիսեան, երեք քայլ ոստում՝ պրոնզ մետալ:
 -Արմենակ Ալաճաճեան, պասքեթպոլ՝ արծաթ մետալ (խմբային):

1972, ՄԻՒՆԻՆ (20ԴԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Նորայր Նուրիկեան (Պուլկարիա), ծանրաբարձուիւն՝ ոսկի մետալ:
 -Եղուարդ Միքայէլեան, մարմնամարզ՝ արծաթ մետալ (խմբային):
 -Ֆահրա Մելնիկ, սկաւառակ արձակել՝ ոսկի մետալ:
 -Յովհաննէս Զանազանեան, ֆուլթպոլ՝ պրոնզ մետալ (խմբային):
 -Արկադի Անդրէասեան, ֆուլթպոլ՝ պրոնզ մետալ (խմբային):

1976, ՄՈՆԹՐԷԱԼ (21ԴԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Նորայր Նուրիկեան (Պուլկարիա), ծանրաբարձուիւն՝ ոսկի մետալ:
 -Սուրէն Նալպանտեան, ըմբշամարտ՝ ոսկի մետալ:
 -Դաւիթ Թորոսեան, կռիվամարտ՝ պրոնզ մետալ:
 -Նինա Մուրատեան, վոլիպոլ՝ արծաթ մետալ (խմբային):
 -Վարդան Մելիտոսեան, ծանրաբարձուիւն՝ արծաթ մետալ:
 -Նելսոն Դաւիթեան, ըմբշամարտ՝ արծաթ մետալ:
 -Անուշաւան Հասան-Ջալալով, թիավարուիւն՝ պրոնզ մետալ (խմբային):

1980, ՄՈՍԿՈՒԱ (22ԴԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Եուրի Վարդանեան, ծանրաբարձուիւն՝ ոսկի մետալ:
 -Եղուարդ Ազարեան, մարմնամարզ՝ ոսկի մետալ (խմբային):
 -Սիրվարդ Էմիրզեան, ջրացատկ՝ արծաթ մետալ:
 -Սանասար Յովհաննիսեան, ըմբշամարտ՝ ոսկի մետալ:
 -Աշոտ Կարազեան, սուսերամարտ՝ 1 արծաթ մետալ (խմբային) եւ 1 պրոնզ մետալ (անհատական):
 -Սօս Հայրապետեան, խոտի հոքի՝ պրոնզ մետալ (խմբային):
 -Եուրի Սարգսեան, ծանրաբարձուիւն՝ արծաթ մետալ:
 -Դաւիթ Համբարձումեան, ջրացատկ՝ պրոնզ մետալ:
 -Արսէն Միսկարով, լող՝ 2 արծաթ մետալ (անհատական, խմբային) եւ 1 պրոնզ մետալ (անհատական):
 -Խորէն Յովհաննիսեան, ֆուլթպոլ՝ պրոնզ մետալ (խմբային):
 -Պեռնարտ Զուլոյեան (Յրանսա), ճիւտօ՝ պրոնզ մետալ:

1988, ՆԱԿԱՆՕ

(ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ 18ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Վիքի Մովսիսեան (Մ. Նահանգներ), տափօղակով հոբի՝ ոսկի մետալ (խմբային):

1988, ՍԷՆՏԻՆ (24ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Օգսէն Միրզոյեան, ծանրաբարձու-թիւն՝ ոսկի մետալ:

-Լեոն Զուլֆալաիեան, ըմբշամարտ՝ ոսկի մետալ:

-Իսրայէլ Մելիտոսեան, ծանրաբարձու-թիւն՝ արծաթ մետալ:

-Ստեփան Սարգսեան, ըմբշամարտ՝ արծաթ մետալ:

-Գէորգի Պօղոսով, սուսերամարտ՝ արծաթ մետալ:

-Մանուէլա Պէրպէրեան-Մալիւա (Զուլի-ցերիա), թենիս՝ պրոնզ մետալ:

1992, ՊԱՐՍԵԼՈՆԱ (25ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Իսրայէլ Մելիտոսեան (Հայաստան), ծանրաբարձու-թիւն՝ ոսկի մետալ:

-Մնացական Իսկէնտէրեան (Հայաստան), ըմբշամարտ՝ ոսկի մետալ:

-Հրաչեայ Պետիկեան (Հայաստան), հրաձգութիւն՝ ոսկի մետալ:

-Ալֆրէտ Տէր Մկրտիչեան (Հայաստան), ըմբշամարտ՝ արծաթ մետալ:

-Գէորգի Պօղոսով (Ուքրանիա), սուսերամարտ՝ ոսկի մետալ (խմբային):

-Էլենա Բունիաթեանց (Ռուսիա), պասքեթպոլ՝ ոսկի մետալ (խմբային):

-Պաւէլ Սուքիասեանց (Ռուսիա), հէնտպոլ՝ ոսկի մետալ (խմբային):

1996, ԱԹԼԱՆԹԱ (26ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Արմէն Նազարեան (Հայաստան), ըմբշամարտ՝ ոսկի մետալ:

-Արմէն Մկրտչեան (Հայաստան), ըմբշամարտ՝ արծաթ մետալ:

-Անտրէ Աղասի (Մ. Նահանգներ), թենիս՝ ոսկի մետալ:

-Կարինէ Ազնաւուրեան (Ռուսիա), սուսերամարտ՝ պրոնզ մետալ (խմբային):

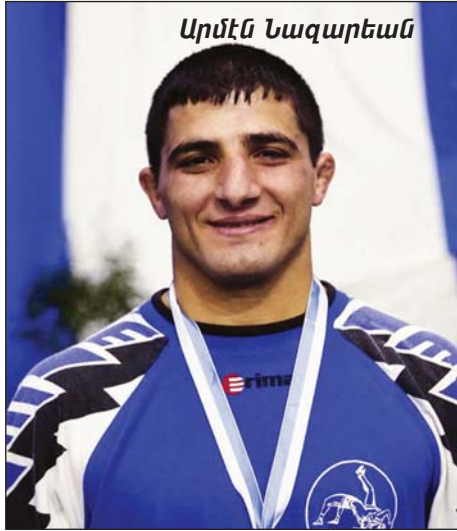
-Արմէն Պաղտասարով (Ուզպէքիստան), ճիւտօ՝ արծաթ մետալ:

2000, ՍԻՏՆԻ (27ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Արմէն Նազարեան (Պուլկարիա), ըմբշամարտ՝ ոսկի մետալ:

-Վարդերես Սամուրղաչեւ (Ռուսիա), ըմբշամարտ՝ ոսկի մետալ:

-Կարինէ Ազնաւուրեան (Ռուսիա), սուսերամարտ՝ ոսկի մետալ (խմբային):

-Բենիամին Վերոնեան (Ֆրանսա), մարմնամարզ՝ արծաթ մետալ:

-Արսէն Մելիքեան (Հայաստան), ծանրաբարձու-թիւն՝ պրոնզ մետալ:

-Աշոտ Դանիէլեան (Հայաստան), ծանրաբարձու-թիւն՝ պրոնզ մետալ: Հետագային, խթանիչ դեղեր գործածած ըլլալուն համար շնորհազրկուեցաւ թէ՛ տիտղոսէն եւ թէ՛ մետալէն:

-Պաւէլ Սուքիասեանց (Ռուսիա), վոլիպոլ՝ արծաթ մետալ (խմբային):

2004, ԱԹԷՆՔ (28ՐԴ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ)

-Կարինէ Ազնաւուրեան (Ռուսիա), սուսերամարտ՝ ոսկի մետալ (խմբային):

-Արա Աբրահամեան (Շուէտ), ըմբշամարտ՝ արծաթ մետալ:

-Արմէն Նազարեան (Պուլկարիա), ըմբշամարտ՝ պրոնզ մետալ:

-Վարդերես Սամուրղաչեւ (Ռուսիա), ըմբշամարտ՝ պրոնզ մետալ:

-Մխիթար Մանուկեան (Ղազախստան), ըմբշամարտ՝ պրոնզ մետալ:

-Արտիմ Կիւրեղեան (Յունաստան), ըմբշամարտ՝ պրոնզ մետալ:

(Յաջորդիւ՝ ողիմպիականներու մասնակցած հայ մարզիկները)

Մ Տ Ա Յ Ա Ն Ք

ՍԿԱՌԻՏԻՆ ՁԱՅՆԸ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիոյ Շրջանային Սկաուտական
Խորհուրդի պարբերաթերթ

Թիւր պատրաստեց՝ տոթթ. Տիգրան
Փիլաւեան, Յալէպ, 2008:

ՀԻՆ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆՆԵՐԸ

James Bartosik

Կարպիս Գույումճեան ԱՅԹԵՔ

Ի՞նչ է մարմնամարզը:

Մարզական եւ Ֆիզիքական յաւելեալ ճիգով զիրար գերադասելու վայելք մըն է անկասկած: Վայելք մը, զոր խորապէս կ'ըմբռնեն էին նախնի յոյները: Անոնք որ միայն արքայութեան մէջ առանց մարմնամարզի ապրում չէին երեւակայեր, այլ՝ դժոխքէն ներս նոյնիսկ մարմնամարզի գոյութեան, մեռելներու եւ անոնց գրօսներուն կը հաւատային:

Պատմաբաններու համաձայն, հին ժամանակներուն, Յունաստանի ոչ միայն քաղաքներուն, այլեւ՝ ամենայետին շրջաններուն մէջ անգամ յաճախ տեղի կ'ունենային մարզախաղեր, որոնց կարեւորագոյնը, սակայն, չորս տարին անգամ մը հին Ողիմպոսի մէջ կատարուող մարզախաղերն էին:

Նախնի յոյներուն համար, իւրաքանչիւր չորս տարին ողիմպիական մը կը նկատուէր: Սակայն, հնադարեան ողիմպիականներու սկիզբը ճիշդ ե՞րբ եղած է ծանօթ չէ: Աւանդութիւնը կ'ըսէ, թէ առաջին ողիմպիականը տեղի ունեցաւ Քրիստոսէ առաջ 776 թուականին եւ չորս տարին անգամ մը շարունակուելով տեւեց մինչեւ Քրիստոսէ ետք 393 թուականը, եւ այնուհետեւ հակաիրօնական նկատուելով, Բիզանդիոնի Թէոդոս կայսեր հրամանով արգիլուեցաւ:

Սկզբնական շրջաններուն, ողիմպիական մրցումները տեղի կ'ունենային առանց դասակարգի խտրութեան, միայն յոյն մարզիկներու մասնակցութեամբ, որոնք սակայն հարկ էր մարզիկ կոչումին արժանի մտային եւ հոգեկան ձիրքերով օժտուած, հայրենիքի արժանի գաւակներ ըլլային:

Նախնի յոյներուն համար, ողիմպիականներու տեւողութիւնը զինադադարի շրջան մըն էր եւ անոնք ո՛չ միայն երբեք չանարգեցին իրենց այս սովորութիւնը, այլեւ՝ մեծ հաւատքով ջանացին պահել գայն:

Մրցումներու նախօրեակին, քարոզիչներ Յունաստանի գանազան շրջանները շրջելով կոչ կ'ուղղէին բոլորին դադրեցնել թշնամութիւնները եւ Ողիմպոս երթալով խաղաղութեամբ մրցումներուն մասնակցիլ:

Այսպէս, Յունաստանի գանազան շրջաններէն Ողիմպոս եկող զինեալներ ապազինուելով կը մասնակցէին մրցումներուն եւ աւարտին կրկին զինուելով կը վերադառնային իրենց հայրենիքը:

Ողիմպիական մրցումները, նախնի յոյներուն համար, մարմնամարզէն աւելի պաշտամունքային տօնախմբութիւններ էին: Երբ ողիմպիականի թուականը կը յայտարարուէր, բոլոր իրենց գործերը ձգելով կը համախմբուէին Իլիատա Ալֆիոս գետի ափերուն, ուր տեղի կ'ունենային մրցումները: Կը սկսէին կրօնական արարողութեամբ եւ կը շարունակուէին իրախճանքով: Անուանի բանաստեղծներ ներկայ ըլլալով

կը փառաբանէին մարգիկները: Մրցումները կը սկսէին ամբարան լիալուսնի օրերուն, որ շատ հաւանաբար Օգոստոս 1-15ի միջև ըլլայ: Յատուկ փողահարներ հանրութեան կը ծանուցանէին մրցումներուն սկիզբը: Խօսնակներ կը յայտարարէին մարգիկներու անունները եւ հայրենիքը: Կիները ոչ միայն չէին կրնար մրցումներուն մասնակցիլ, այլ՝ ներկայ իսկ չէին կրնար ըլլալ: Անհատական եւ խմբային որոշ խաղեր կ'ըլլային մարգադաշտէն ներս: Վազքը, նետը, սկաւառակը եւ ոստումը ողիմպիականի հիմնական խաղերն էին: Այնուամենայնիւ, կարեւորագոյն մարգախաղը փենթաթլոնն էր, որ կ'ընդգրկէր վազք, ոստում, նետ, սկաւառակ եւ ըմբշամարտ: Այս բոլորին յատկանշականը, սակայն, ամբողջութեամբ գինուած եւ ծանր վահան բռնած մարգիկի մը մարգադաշտին 193 մեթր եղող շրջանը վազելն էր:

Կուփամարտը ողիմպիականներու յայտագրին մէջ մուտք գործեց Ք.Ե. 688 թուականին: Կուփամարտիկները այսօրուան նման փափուկ բռնցկոցներ չէին կրեր, այլ իրենց բռունցքներուն կը փաթթէին հաստ կաշիէ գօտիներ: Ապա, գօտիներուն վրայ մետաղեայ գնդիկներ ալ բարդելով, կուփամարտի մրցումները շատ ալ հաճելի չէին ըլլար: Այնուհետեւ, ողիմպիական մրցումներէն ներս մուտք գործեց ըմբշամարտի եւ կուփամարտի համադրութիւնը եղող աւելի կարծր խաղ մը՝ փանկրաթիոնը: Այս մրցումին մասնակցողները ժպիտով կ'ընդունէին իրենց ստացած հարուածները: Մարգիկները իրենց վէրքերու ցաւերը նոյնիսկ հարկ է որ ժպիտով արտայայտէին: Փանկրաթիոնի խաղի մը պահուն, երբ մարգիկներէն մէկը ուժգին հարուածով մը իր մրցակիցին կզակը փշրելով արիւններու մէջ ձգեց, հանդիսականները ընդվզած, ոտքի ելլելով, պոռալով պահանջեցին մրցումը դադարեցնել: Նոյն պահուն սակայն, հոն եղող էսխիլէս Կորնդոսի փափկասուն մարգիկներուն ըսաւ. «Կը տեսնէք թէ ինչքան մեծ է մարմնամարգին ընծեռած հոգեբանութիւնը: Վիրաւոր մարգիկը կը լռէ, մինչդեռ դուք կը պոռաք»:

Տարիներ շարունակ, Ողիմպիան երիտասարդութեան մարմնական ուժ եւ հոգեկան գեղեցկութիւն ընծեռնող վայր մը եղած է: Սակայն միայն մարգավայր մը չէր ան, ճիթենիի ու կաղամախիի ծառերու միջև գեղեցիկ ու պաշտամունքային կառոյցներով սրբավայր մըն էր նաեւ: Ամառը հոն շատ տաք ըլլալով, մարգիկներն ու հանդիսականները չափազանց կերպով կը տառապէին: Զուրն ալ բաւարար չըլլալով, կացութիւնը ալ աւելի դժուար կ'ըլլար:

Յոյն հանճարեղ Թալիս, 80 տարեկանին, երբ փափաքեցաւ ողիմպիական մրցումները տեսնել, հոն տաքէն տառապելով մահացաւ: Ծանծերն ու մթեղները հոն այդքան շատ ու նեղացուցիչ էին, որ անոնց հեռացումի աղերսներով նախնի յոյները իրենց չաստուած Տիալին աղօթքներ կ'ընէին: Յամենայդէպս, այս բոլորը արգելք չէին որ յոյները չորս տարին անգամ մը հետզհետէ աւելի մեծ մասնակցութիւն չբերէին ողիմպիականներուն:

Նախնի ողիմպիականներու յաղթական Տիակորաս կուփամարտի եւ ըմբշամարտի մրցումներուն իր երկու տղոց յաղթանակները տեսնելով յուզումէն կը մահանայ: Նոյնպէս, յոյն փիլիսոփայ Խիլն, երբ փենթաթլոն մրցումին տղան կը յաղթէ, մարգադաշտ կու գայ եւ գայն գրկելով, ուրախութեան յուզումէն կը մահանայ: Սալամինայի նաւամարտի հերոսներէն Ֆիֆլոս, ոստումի մրցումին 15 մեթրը անցնելով յառաջ կու գայ այն առածը, որ կ'ըսէ. «Կարելի էն աւելին ըրաւ»: Ողիմպիականներու թանգարանը կայ 43 քիւ կշռող քար մը, որուն վրայ գրուած է «Պիպոն այս քարը իր մէկ ձեռքով գլուխէն վեր բարձրացուց»:

Ողիմպիական մրցումներուն յաղթողներուն ոսկեայ, արծաթեայ եւ պրոնզեայ մետալներ պարգեւելը նոր հնարներ են: Անցեալին, յաղթականները Ողիմպիայի մրցադաշտէն ներս, Տիալի տաճարին եւ աշխարհի եօթը հրաշալիքներէն մէկը եղող անոր ոսկեայ արձանին կիցը եղող ճիթենիի ձիւղերով կը պսակուէին միայն:

Ողիմպիականի յաղթական մարգիկները մրցումներու աւարտին, իրենց հայրենիք վերադարձին, կը կրէին սաղաւարտ, դափնեպսակ ու շքերթով տողանցելով կ'երթային իրենց հայրենիքը, ուր կը կանգնեցնէին իրենց արձանը:

Ողիմպիականներու յաղթականներուն անունը նոյն պահուն իրենց հայրենիքը տեղեկացնելու համար կը մարգէին սուրհանդակ աղաւնիներ:

Հնադարեան ողիմպիականները իրենց պատմութեան մէջ միայն մէկ անգամ ամօթ գգացին: Քրիստոսէ ետք 67ին, երբ հռոմէացի անգութ կայսր Ներոն ուզեց ինք եւս ողիմպիականի կառարչաւի մրցումներուն մասնակցիլ: Իր վազքի պահուն սակայն ան կ'իյնայ ու այսպէս մրցումի աւարտին երեք չի հասնիր եւ, սակայն, ողիմպիականի յաղթական պատիւներով դափնեպսակի կ'արժանանայ...: Յամենայնդէպս, Ներոնի մասնակցած հնադարեան 211րդ այս ողիմպիականը երեք իր ա գ ո թ ու ա ծ չնկատուեցաւ:

ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐՉԱԲՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

- Ա. -

Իր տեսակին մէջ աննախընթաց, կոթողային գործ մըն է Ներսէս Արք. Բախտիկեանի (1911-1989) «Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ» խորագրեալ ուսումնասիրութիւնը, որ պատրաստուած է տարիներ առաջ եւ, դժբախտաբար, հրատարակութեան բախտին չէ արժանացած մինչեւ օրս:

Ուսումնասիրութիւնը մամլոյ աղբիւրներու եւ ժողովական արձանագրութիւններու վրայ հիմնուած համապարփակ ներկայացում մըն է Հ.Ս.Ը.Մ.ի Սուրիոյ, Լիբանանի, Պաղեստինի եւ Յորդանանի մասնաճիւղերու 1918-1958 երկարող ժամանակաշրջանի պատմութեան: Շուրջ 425 մեքենագրեալ էջերով այս աշխատասիրութիւնը ունի մատենագիտական հարուստ բաժին եւ մեծաթիւ լուսանկարներ, որոնց մեծ մասը, սակայն, ժամանակի մաշումին չդիմանալով՝ հրատարակութեան ներկայացման վիճակի մէջ չի գտնուիր:

Հ.Ս.Ը.Մ.ի հիմնադրութեան 90ամեակին առիթով, «Մարզիկ» այս թիւէն սկսեալ կը սկսի ուսումնասիրութիւնը հրատարակել մաս առ մաս, յուսալով որ ան կ'արժանանայ ընթերցող լայն շրջանակի ուշադրութեան:

Ա. ՇՐՋԱՆ 1915-1930

Հայաստանի հարաւային սահմաններուն վրայ գտնուող երկիրները՝ Արգաւանդ Մահիկ, Նինուէեան ու Բաբելոնեան շրջան, աւելի հարաւ արեւմուտք, Փիւնիկէ ու Պաղեստին, հին հայերուն ծանօթ վայրեր էին:

Հարաւի հետ հայոց կապը պահուած էր գլխաւորաբար առեւտուրի միջոցով: Ասորա-բաբելական հին դարաշրջաններէն մինչեւ Հռոմ, յոյն ու բիւզանդական, հայն ու Հայաստանը, Մերձաւոր Արեւելքի քառուղիին վրայ կանգնած, դարձան քաղաքական ու տնտեսական շարժումներու առանցք: Այս դերը աւելի շեշտուած կը տեսնենք արաբական արշաւանքներուն եւ անոնց յաջորդող Ռուբինեան հարստութեան եւ խաչակիրներու շրջանին, երբ Հալէպը կը նկատուէր հարաւի մէջ

հայերուն մեծ շահաստան քաղաքներէն մէկը, որուն պատմական պարիսպներէն ներս հայկական հոծ գաղութ մը բարգաւաճ կեանքի իր վերելքը կ'արձանագրէր:

«Ասորիքի մեծագոյն վաճառաշահ եւ Կ. Պոլսէն յետոյ նախկին Թուրքիոյ մեծատարած ու բազմամարդ ոստանը հանդիսացող Հալէպ՝ մեր ազգային, եկեղեցական ու մանաւանդ առեւտրական պատմութեան մէջ ունի իր նշանաւոր տեղը, առաւելապէս ԺԷ. դարուն: Բայց ԺԴ. դարու առաջին կիսուն իսկ Հալէպի մէջ կը գտնէք սակաւաթիւ, բայց ժողովուրդով, եկեղեցիով ու Առաջնորդով արդէն իսկ կազմակերպուած գաղութ մը: 1375ին, Կիլիկիան թագաւորութեան անհետացումով եւ անկէ գրեթէ դար մը առաջ Հռոմկլայի վերջնական կործանումով ան իր մէջ կը հաւաքէ հետզհետէ

աճող հայ ընտրանի բազմութիւն մը իշխանական, ասպետական, պետական ու առեւտրական տոհմիկ ընտանիքներէ, որոնք Բերիոյ պարիսպներէն ներս դիւրութեամբ իրենց համար նոր կեանքի մը կարեւրութիւնները կը գտնեն, եւ հայ եկեղեցական ու ազգային կազմակերպութիւնը տակաւ ու շագրաւ տեղ մը գրաւել կը սկսի քաղաքին քրիստոնեայ այլ համայնքներու շարքին: ... Այս դարուն - 1400ին - է որ Հայկէս կու գայ Հայաստանի Ջուղա առեւտրական ու տաղանդածին քաղաքի կարեւոր մէկ բնակչութիւնը, քահանաներով ու «խոջաներով, որոնք կարճ ժամանակի մէջ առեւտրական հրապարակին կը տիրեն եւ ձեռք կ'առնեն Բերիոյ հայոց ազգային վարչութիւնը մեծ հեղինակութեամբ:

«... Հայկէսի Ջուղայեցիք շուրջ մէկուկէս դար առեւտրական եւ ազգային փայլուն ու նախանձեղի կեանք մը վարելէ յետոյ տակաւ կ'անհետանան...»:

Հայկէսի հայ ազգաբնակչութիւնը կազմող գաղթային երեք հոսանքներէն առաջինը եթէ Ջուղայեցիք կը կազմեն, երկրորդը՝ «Տիարպէքիցիք եւ մերտինցիք են, Միջագետքի ներկայացուցիչները, որոնք դարձեալ առեւտրական նպատակով պանդխտացած են Հայկէս եւ մեծ մասը տեղաւորուած: Իսկ երրորդը՝ սասունցիք, որոնք ձեռք առած են ջաղացներն ու փոռները»:

Հայկէսի հայ ազգաբնակչութիւնը կազմող չորրորդ հոսանք մըն ալ կայ որ «Ջուղայեցիներուն տակաւ քաղաքէն հեռացումովը, կերպով մը, անոնց տեղը լեցուած կը տեսնենք Ակնայ եւ Արաբկիրի եւ անոնց շուրջի գիւղերուն շարքալ եւ առեւտրական յարմարութիւններու տէր ազգաբնակչութեամբ»:

Այս հայ ազգաբնակչութեան մշակութային կեանքի մարմնակրթանքի բաժինը քիչ մը ուշ պիտի սկսէր: Պոլսոյ մէջ, տարիներէ ի վեր Շաւարշ Քրիսեան կը քարոզէր մարմնակրթանքի նոր վարդապետութիւնը: Այդ օրերուն, Հայկէս, հակառակ բազմահայ քաղաք մը ըլլալուն, որեւէ շարժում ցոյց չի տար դէպի մարմնակրթանքը: Սակայն, 1914ին, Խարբերէն նոր հասած մարզանքի ուսուցիչ Կարապետ Յովակիմեանի ջանքերով, առաջին անգամ ըլլալով, մարզանքը մոտք կը գործէ հայ դպրոցէն ներս ու կը հիմնուի մարմնամարզական ակումբ մը Ազատութեան ճաշարանին մէջ, ԱՂԲԻԻՒ ՄԱՐՄՆԱՍՍԻԱՆ անունով, որ իր տրամադրութեան տակ կ'ունենայ գրադարան եւ մարզարան: Այդ օրերուն, Աղբիւր Մարմնամարզականին կողմէ, ղեկավարութեամբ Կ. Յովակիմեանի, կը կազմակերպուի ողիմպիական խաղերով դաշտահանդէս մը: Հանդէսին որոշ յաջողութիւններ ձեռք կը ձգեն Լ. Աբգարեան, Վ. Թամզարեան եւ Ե. Սուքիասեան: Նոյն տարին, Ազգ. Ներսէսեան վարժարանը կ'ունենայ իր դաշտահանդէսը:

Հայկէսի մէջ, ինչպէս հայաբնակ այլ վայրեր, մարմնակրթութանքի նման գեղեցիկ սկզբնաւորութիւնները, իրենց սաղմին մէջ տակաւին, պիտի դատապարտուէին ոչնչացման, որովհետեւ 1914ին, Պալքաններէն արձակուած խենթ գնդակ մը կրակ տուաւ վառօդի տակաւին եւ աշխարհը բռնկեցուց: Թուրքիա, նոյն տարուան Օգոստոսին, Գերմանիոյ կողքին, դիրք բռնեց համայնավարներու դէմ: Թուրքը այս առիթէն

օգտուելով ձեռնարկեց արմատական լուծարքի ենթարկել թրքահայաստանի հարցը, բնաջնջման ենթարկելով հոն ապրող երկու միլիոնէ աւելի հայութիւնը:

Ապրիլեան Եղեռնը պատահականութեան արդիւնք չէ: Անիկա վեց դար շարունակուող բնաջնջումի մէկ օղակն էր, որ հետեւողական կերպով հետապնդուած է մեր երկրին մէջ հիմնապէս տեղաւորուելու ուզող բռնակալներու կողմէ, որոնց շարքին՝ թուրքը կը խլէ մրցանիշը:

Միալ պիտի ըլլար Ապրիլեան Եղեռնը նկատել քրիստոնէութեան հաշուոյն տրուած արեան տուրք մը հայութեան կողմէ: Ան իր խորքով քաղաքական գործ է: Կրօնքը պատրուակ ծառայեց դարեր շարունակ ամբողջ մղելու արեան մեծ գոհաբերութեան՝ յանգելու քաղաքական նպատակներու: Զգացումի հետ սերտ կապ ունեցող այդ գրգիռը, որ մարդ էակը կ'առաջնորդէ ծայրայեղ մոլեռանդութեան, միշտ օգտագործուած է ժողովուրդներու ղեկավար տարրին կողմէ: Ապրիլեան Եղեռնի առնչութեամբ փաստը այն է, որ Օսմանեան կայսրութեան սահմաններուն մէջ ապրող քրիստոնեայ ո՛չ մէկ տարր բաժնեկից եղաւ հայութեան վիճակուած ճակատագրին: Աւելին: Կայսրութեան սահմաններուն մէջ, ազատախոհ մարդիկ իրենց երկիրներուն քաղաքական հարցն ու ազատութիւնը հետապնդելու յանցանքով, Դամասկոսի ու Պէյրութի մէջ, քրիստոնեայ կրօնաւորին կողքին, իսլամ կրօնաւորը, քրիստոնեայ քաղաքական գործիչին հետ իսլամ գործիչը, հաւասարապէս բաժնեկից եղան հրապարակային կախաղանի անողոք օղակին կամ տանջուեցան մուլթ բանտերու խոնաւ նկուղներուն մէջ:

Ապրիլին, հայոց գեղաձիծաղ աշխարհի փթթումին, երբ բնութիւնը ամբողջ, գարնան այդ օրերուն, կենսանորոգ աւելով կեանքի կու գար, մրրիկ մը ահեղ կ'անցնի մահասփիւռ գերանդիով Հայաստանի մէկ ծայրէն միւսը, իր ետին ձգելով գետերով արիւն, լեռներով դիակ, համատարած աւերակ ու մոխիր:

Ժողովուրդ մը ամբողջ, Միջագետքի անջրդի տափաստաններուն եւ անապատներուն մէջ կը քշուէր, հոն արեւախառն աւազի ալիքներուն տակ գերեզմանելու պատմական ժողովուրդ մը, որ դարերով բնակութիւն հաստատած է իր պապենական հողերուն վրայ:

Արդարեւ, Հայկէս քաղաքին հայկական դիմագիծը բոլորովին պիտի փոխուէր Եղեռնի օրերուն, երբ հայ ժողովուրդը, գողգոթայի իր ճամբուն վրայ կը հասնէր Հայկէս: Այս շրջանին Հայկէսը կը դառնայ գլխաւոր գաղթակայաններէն մէկը: Այս գաղթակայանին մէջ, ցեղին տուայտող բեկորներուն հետ, իր կեանքի ու մահուան պայքարը մղող հայ մեծանուն երգիծաբան Երուանդ Օտեան ողբերգու կը դառնայ ի տես տիրող թշուառութեան: Աքսորէն դարձին ան կը գրէ.

«Մէսիլ... այս անունը ի՛նչ անդոհական սարսափով կը համակէր հէգ տարագիրներուն հոգիները: Հայկէսն մէկ ժամ հեռու, դէպի արեւելք, ընդարձակ դաշտ մըն էր Մէսիլը, ուր կը դրկուէին Հայկէս հասնող տարագիրները, հոնկէ ալ Տէր Զօր քշուելու համար: Դէպի դժոխք տանող ճամբուն առաջին կայանն էր ան:

«1915 Դեկտեմբերին վերջերը երբ հասայ Մէսիլ, դաշտը

ծածկուած էր հազարաւոր վրաններով, որոնց մէջ խճողուած էին տարազիրները Խարբերդի, Մալաթիոյ, Տիգրանակերտի, Պարտիզակի, Ատափագարի, Պրուսայի, Կ. Պոլսոյ, Ռոտտոմօյի, Ատանայի, Այնթապի, Քիլիսի, Գոնիայի եւ էնկիւրիի կողմերէն քշուած: Շատերը, մանաւանդ անոնք, որ առանց երկաթուղիի օժանդակութեան ճամբորդած էին, ճամբան կողոպտուած էին քիւրտերու, արաբներու կամ թուրք չէթէներու կողմէ եւ ոմանք մնացած էին մօրմէ մերկ վիճակի մէջ:

«Թիֆլիսը, թանջքն ու ջերմը կատաղօրէն կը հնձէին օրական 5-600 կեանքեր: Աղբահաւաք կառքերը առտուրնէ մինչեւ իրիկուն, վրանէ վրան կը պտըտէին՝ մեռել ժողովելու: Ամէն մէկ կառքի մէջ 10-12 դիակ կը դիզուէր: Եւ կը պատահէր որ հոգեվարքներ մեռելներու հետ խառն ի խուռն կառք նետուէին, իրենց իսկ տէրերուն հաւանութեամբ: Շատ բարակը նախելու ատենը չէր... քանի մը ժամէն անանկ ալ պիտի մեռնէր ասանկ ալ... մուծը կը կոխէր ու կառքերը պիտի դադրեցնէին իրենց երթեւեկը. պէտք էր օգտուիլ առիթէն:

«Եւ որովհետեւ հագուստի եւ ճերմակեղէնի պէտք կար, մեռելները կը մերկացուէին եւ այնպէս կը նետուէին կառքերուն մէջ: Եւ այս անհեկիօրէն եղբրական բաները կ'ըլլային ամէնուս աչքին առջեւ, անբանացած անտարբերութեան մը մէջ:

«Բայց ամէնէն սոսկային մանուկներու վաճառումն էր: Գնորդները կառքով Հալէպէն կու գային եւ ընդհանրապէս

արաբ եւ հրեայ կիներ էին: Կառքէն կ'իջնէին ու վրանները կը շրջէին հարցնելով.

«Մախու տղայ կա՞յ:

«Մայրերը, որոնք տակաւին պատառ մը հաց ունէին ուտելիք, սոսկումով կը վանէին զանոնք, բայց ուրիշներ, անօթիներ, լաց ու կոծով եւ անէծքով իրենց զաւակները կը յանձնէին քանի մը մէճիտիէի փոխարէն: Գնորդները, որոնք իրենց հետ նարինջ ու սիմիտ բերած կ'ըլլային, փոքրիկ աղջկան ձեռքը նարինջ մը կու տային, - որովհետեւ այդ կիները միշտ աղջիկները ծախու կ'առնէին, - ու խեղճ անօթի փոքրիկը կը յարձակէր նարինջին վրայ եւ կը սկսէր կեղեւով միասին կրծել: Իսկ սիմիտը ցոյց կու տային միայն ու կ'ըսէին.

«- Աս ալ կառքին մէջ կ'ուտես:

«Ու սովահար աղջնակը, զառնուկի մը պէս որ բուռ մը խտտին ետեւէն կ'երթայ, կը հետեւէր կիներուն, մանաւանդ սիմիտին, լալով եւ ատեն-ատեն ետեւ՝ մայրիկին նայելով»:

(Շար. 1)

1. Ս. Բախտիկեան, «Ոսկեգետակ», Ա. տարի, էջ 596, Պէյրուք, 1945:
2. «Սուրիահայ Տարեգիրք», 1924, էջ 4, Գալէպ:
3. «Ոսկեգետակ», անդ:

Full of Charme Hotel, New Construction, French Architecture, International Standards, 100 m from the Republic Square and 15 minutes from the Yerevan International Airport.

44 Rooms and 3 Suites with all comforts, all climate controled, minibar, shower or bathroom with private WC, hairdryer. Satellite TV, international direct dial phone. Internet & Email access.

Individualized and personal service, 24 hour reception and room service

Bar

Europe Hotel

Feel at home, away from home...

Reservations Yerevan
32-38, Hanrabedoutian Street,
Yerevan 375010, Armenia
Tel 374 10 54 60 60 • Fax 374 10 54 60 50
sales@europelhotel.am

www.europelhotel.am

ԻՆՉՊԷՍ ՂԵԿԱՎԱՐ ԴԱՌՆԱԿ

Դոկտ. Նորա Արիսեան ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Վերջին տարիներուն Արեւմուտքը սկսաւ մեծ հետաքրքրութեամբ ուսումնասիրել ղեկավարութեան յատկանիշները եւ զանոնք տարածել ընկերութեան մէջ՝ յատուկ ուսումնասիրութիւններու, կլոր սեղաններու կամ գիտաժողովներու միջոցով: Աւելին, մասնագէտներ սկսան կարգ մը համալսարաններու մէջ յատուկ ամպիոններ ստեղծել ղեկավարման ուսումնասիրութիւններու համար, որպէսզի հասարակութիւնը ձեռք բերէ կազմակերպելու եւ ղեկավարելու որոշ յատկութիւններ:

Այսօր շատ են ղեկավարութիւն ստանձնողները, սակայն քիչ են յաջող ղեկավարները, որովհետեւ ամէնէն դժուար գործերէն կը նկատուի մարդ եւ հաւաքականութիւն ղեկավարելը:

Նախ պէտք է հասկնալ ղեկավարութիւն հասկացողութիւնը, մանաւանդ մարդկային հաւաքականութիւններու մէջ, ուր առանց ղեկավարի հաւաքականութիւններ անկարելի է որ գոյատեւեն:

Ղեկավարութիւնը գիտութիւն եւ արուեստ է, որ կը նշանակէ հասկնալ ժողովուրդի մը անդամները, զանոնք ուղղել եւ աշխատցնել մեծ խանդավառութեամբ: Միաժամանակ, ղեկավարութիւն կը նշանակէ ազդել այլոց վրայ, անոնց շարժումներն ու վերաբերմունքը առաջնորդել դէպի որոշ նպատակ: Ուրեմն, ղեկավարը այն անձն է, որ պատասխանատուութիւն ստանձնած է խումբի մը կամ հաւաքականութեան մը նկատմամբ:

ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

Ըստ կարգ մը մասնագէտներու, ղեկավարներու քանի մը տեսակ գոյութիւն ունի: Հոս կը ներկայացնենք այդ տեսակ-

ներէն հետեւեալները.-

- Իշխողներ (օթոկրատներ), որոնք հրահանգներ կու տան առանց մէկուն կարծիքը առնելու:
  - Ժողովրդավարներ (դեմոկրատներ), որոնք ուրիշները մասնակից կը դարձնեն իրենց որոշումին:
  - Ազատ ոճի ղեկավարներ: Հոս հետեւորդները իրենք որոշում կու տան:
  - Բացասական, հաւաքական, ընկերային կամ բոլոր ձեւերը միասին կիրարկող ղեկավարներ:
- Ո՞վ ըսաւ որ ղեկավար կը նշանակէ միայն նախագահ, թագաւոր, կղերական առաջնորդ, տնօրէն կամ պատասխանատու:

Ղեկավար կը նկատուի իւրաքանչիւր մարդ, որ կարիքը ունի իր կեանքը կազմակերպելու եւ աշխատանքի իր ասպարէզը ղեկավարելու:

Ղեկավարը այն օղակն է, որ իր գործը կը սկսի պատասխանատուութիւններ ճշդելով եւ կ'աւարտէ «շնորհակալ եմ» ըսելով:

Խորքին մէջ, ղեկավարութիւնը գործ մըն է, որ յատուկ նպատակ ունի, եւ ուր մեծ դեր կը խաղան հետեւորդները: Ղեկավարներ եւ հետեւորդներ իրարու պէտք ունին, հետեւաբար պէտք է իրարու քաջայերելով գործը շարունակեն:

Ձի կրնար ղեկավար մը ըլլալ առանց հետեւորդներու, եւ չեն կրնար հետեւորդներ ըլլալ առանց ղեկավարի:

Ղեկավարներու աշխատանքը կը սկսի իրենց հետեւորդներու պահանջները գիտնալով, զանոնք լսելով եւ գիտնալով իրենց կարողութիւնները, ապա՝ անոնց տրամադրելով ղեկավարութեան եւ աշխատանքի յատակ ծրագիր:

ՅԱԶՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՏԱՍԸ ԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐԸ

Հետազոտողներու համաձայն, յաջող ղեկավարը պէտք է տիրապետէ հետեւեալ տասը արուեստներուն.-

1. Սորվելու եւ փորձի արուեստը, ուր հարկ է նոր միտքեր ստանալ եւ պատրաստ ըլլալ որեւէ նորութիւն սորվելու

և կիրարկելու:

2. Հրահանգելու արուեստը: Պէտք է մտածել իրաւասութիւններու դ մասին, քանի որ նպատակն է օգտուիլ հետեւորդներու կարողութիւններէն եւ ոչ թէ կամայական որոշումներ տալ: Հրահանգելու համար հարկ է ժամանակամիջոցը որոշել եւ յստակ որոշում տալ մանրամասնութեամբ եւ հաստատակամ:

3. Դիտելու արուեստը: Ղեկավարը պէտք է շփման մէջ մտնէ իրականացած ծրագիրներուն հետ եւ սխալները ուղղէ ի հարկին:

4. Յանդիմանելու արուեստը: Անյապաղ կարեւոր նշումներ կատարէ, սակայն մեղմ ոճով: Յանդիմանէ իրականութիւնը գիտնալէ ետք, ապա հարցուր թէ ի՞նչ կարելի է ընել այդ սխալը դիմագրուելու համար ապագային, եւ միասնաբար հասիր գործնական լուծումներու:

5. Պատժելու արուեստը: Թող պատիժը յարմարի յանցանքին եւ շրջապատի պայմաններուն: Անկարգներուն հետ վէճի մտնելը սխալ է բոլորին դիմաց: Ի վերջոյ պատժողները միասին պէտք չէ հաւաքել:

6. Գնահատելու եւ քաջալերելու արուեստը: Ղեկավարը պէտք է գիտնայ յաջող գործերը գնահատել եւ ընդունիլ անհատական իրագործումները: Ան պիտի քաջալերէ օգնականները եւ հաստատէ գնահատանքի հասկացողութիւն: Ղեկավարը փայլուն անդամներուն աւելի կարեւոր եւ բարձր պատասխանատուութիւններ պիտի յանձնէ: Բոլորը պիտի գնահատէ, եթէ կ'արժեն, առանց խտրութեան, գնահատանքը առանձին պիտի չըլլայ: Սակայն, պիտի գիտնայ որ գնահատելը միայն «ապրիս» ըսել չէ: Պէտք է յիշել, որ քանի՛-քանի՛ տաղանդներ խամրեցան, որովհետեւ իրենց ղեկավարները օրին չգնահատեցին կամ չքաջալերեցին զանոնք:

7. Այլ ղեկավարներու հետ յարաբերելու արուեստը: Պէտք է յիշել, որ նպատակը անձնական չէ, ուրեմն, պէտք է բուռն ցանկութիւնը միացնել հասկացողութեան: Պէտք չէ նպատակադրել ուրիշներուն սխալները դիտել, այլ՝ սորվիլ

ուրիշներուն սխալներէն: Առիթ պէտք չէ տալ սխալ հասկացողութիւններու:

8. Հարցերու հետ վարուելու արուեստը: Փորձել տարբեր լուծումներ գտնել եւ ընտրել լաւագոյնը:

9. Կազմակերպելու արուեստը: Ծրագիր մշակել՝ նկատի առնելով ժամանակը եւ կարողութիւնները:

10. Փորձառուներէն օգնութիւն խնդրելու արուեստը: Կարեւոր է գործը բաժնել տարբեր ուժերու վրայ, իսկ եթէ հարկ ըլլայ դիմել փորձառուներու եւ տաղանդաւորներու:

Այս բոլորին շարքին իր կարեւոր տեղը ունի հաղորդակցութեան արուեստը: Արդարեւ, ստորադաս մարմիններու կամ խումբի անդամներուն լսելու կարողութիւնը լաւագոյն միջոցներէն է անոնց պատկանելիութեան զգացումը զօրացընելու համար:

Յաջող հաղորդակցութեան մը համար, ղեկավարը պէտք է լսէ հետեւորդները, յարգէ անոնց զգացումները, շարժէ իրենց հետաքրքրութիւններն ու նախաիրութիւնները, գնահատէ իրենց աշխատանքը, լուրեր հաղորդէ, վարժեցնէ, առաջնորդէ զանոնք, հասկցնէ իրենց իւրապատկութիւնները, կապի մէջ մտնէ իրենց հետ եւ ի վերջոյ մեծարէ արժանաւորները:

Ղեկավարները պէտք է ունենան յատուկ տեսլական եւ ռազմավարութիւն, գտնեն ճիշդ ազդակներ կամ միջոցներ ու յարմար անձեր՝ իրենց գործերը կատարելու համար:

Նպատակը յստակ է, ծրագիրը տեղն է, խումբերը պատրաստ են եւ գինուած, կը պակսի սակայն քաջալերանքը: Ինչքան քաջալերանք փոխանցուի խումբի մը անդամներուն, այնքան ղեկավարը կը քաջալերուի:

Կարելի է սկսիլ հետեւեալ ձեւերով.՝ սկսիլ պատկերացումով. քու ուժէդ սկսէ, համբերէ, լսէ չըսուածները, օրէնքներու ենթահող պատրաստէ, ներկայացուր ոճը, կապերդ զօրացուր:

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ «ԲԱՆԱԼԻՆԵՐ»Ը

«ՄԱՐԶԻԿ»ԻՆ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

-Տիգրան Պալեանի մահուան առիթով՝	
Տիրան Շահինեան (Մոնթրէալ)	\$100
Միհրան Շիմշիրեան (Պէյրուս)	\$ 50
Յարութ Յարութիւնեան (Հայաստան)	\$ 50
Բագրատ Եսայեան (Հայաստան)	\$ 50
Հրաչ Շմաւոնեան (Հայաստան)	\$ 50
Աւետիս Պէրպէրեան (Հայաստան)	\$ 50
Օշին Փիրումեան (Հայաստան)	\$ 50
Յարութ Նասոյեան (Հայաստան)	\$ 50
-Արշակ Մանուկ Թիւֆէնքճեանի մահուան առիթով՝	
Տիրան Շահինեան (Մոնթրէալ)	\$100

ԵՒ ՍԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ղեկավարութեան կարեւոր «բանալիներ»-ն կը նկատուին վստահութիւնը, ազդեցիկ կապերը, հասկնցներու ռազմավարութիւնը, մասնակցելու ձեւը բացատրելը եւ տեղեկութիւններ փոխանակելը:

Իսկ ղեկավարութեան սկզբունքները իմանալու համար պէտք է հետեւիլ հետեւեալ քայլերուն.-

- Ինքզինք լաւ ճանչնալ, ինքնագարգացումով:
- Գիտնալ գործը:
- Ըլլալ պատասխանատու, ուրիշը չայտնել:
- Սրբագրել սխալները, անցնիլ յաջորդ քայլին:
- Օրինակ դառնալ:
- Ճիշդ որոշումներ տալ:
- Լաւ ճանչնալ խումբի մը անդամները եւ հոգ տանիլ անոնց:
- Տեղեակ պահել զանոնք:
- Պատասխանատուութեան ոգին զարգացնել անոնց մօտ:
- Պատրաստել զանոնք իբրեւ խումբ:
- Օգտագործել բոլոր միջոցները եւ կարողութիւնները աշխատանքի մը յաջողութեան համար:

ՆՊԱՏԱԿԻ ՅՍՏԱԿԱՑՄԱՆ ՔԱՅԼԵՐ

Ղեկավարները չեն կրնար յաջողիլ առանց նպատակներու: Մտածելու կարողութիւններ ուղղութիւն կու տան կազմակերպելու եւ նպատակները կը սահմանեն ամէն ինչ: Նպատակ սահմանելու համար պէտք է ղեկավարին նպատակները իրապաշտ ըլլան, իսկ նպատակները պէտք է փոփոխութիւն յառաջացնեն ժողովուրդին մօտ:

Անշուշտ, նպատակ ճշդելու համար կան կարգ մը կէտեր.- նպատակի դժուարութիւն, նպատակի յստակացում եւ հետեւորդներու մասնակցութիւն:

Այսպէս, նպատակ յստակացնելու համար կան վեց քայլեր.-

Ա) Պատկերացում: Ի՞նչ ձեւով պիտի ներկայանայ խումբը ապագային: Փոքր խումբեր ստեղծէ եւ կազմէ խումբիդ պատկերացումը, մեծ պատկերը: Հորիզոններդ շատ լայն թող չըլլան:

Բ) Թիրախ: Մասնակցելով խումբիդ աշխատանքներուն՝ յստակ թիրախներ ունեցիր:

Գ) Նպատակակէտ: Ճիշդ պէտք է պատկերացումը իրականութեան վերածելու համար:

Դ) Պարտականութիւն՝ նպատակակէտի հասնելու համար:

Ե) Ժամանակացոյց՝ նախապատուութիւն տալով առաջնահերթ գործերու:

Չ) Հետեւողականութիւն: Ստուգէ, եթէ ճիշդ ուղղութեան մէջ ես:

Ղեկավարները սովորաբար կ'ունենան խօսակցութեան որոշ եղանակ: Անոնք կ'օգտագործեն որոշ խօսքեր, ինչպէս՝ «չնորհակալ եմ», «կը խօստովանիմ սխալ գործեցի», «լաւ գործ ըրիր», «ի՞նչ է կարծիքդ», «հաճիս», «եթէ կարելի է», «մենք»:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՒԵՐ

Ինչ կը վերաբերի ղեկավարի մը աշխատանքի ձեւին, կարելի է դիմել հետեւեալ քայլերուն.-

1. Մասնագիտացիր, խորացիր:
2. Ունեցիր լաւ, վստահելի նկարագիր, քաջութիւն, երեւակայութիւն եւ պարտաւորութիւն:
3. Ճանչցիր ինքզինքդ, ուժդ, տկարութիւնդ եւ հմտութիւններդ:
4. Գիտցիր կազմակերպել:
5. Գիտցիր ի՞նչ գործ կը տանիս:
6. Ներկայացուր աշխատանքի ձեւերդ, նպատակներդ, ծրագիրներդ:
7. Ներկայացուր յարաբերական կապի եւ հաղորդակցութեան ձեւերդ:
8. Զարգացուր բարոյական սկզբունքներդ:

Երբ աշխատանքի մը նպատակները յստակ են, ծրագիրները պարզ են, կ'անցնիս ծրագրի մը իրագործումին: Սակայն հարցեր յառաջանալու պարագային հարկ է զանոնք լուծել հետեւեալ ձեւով.-

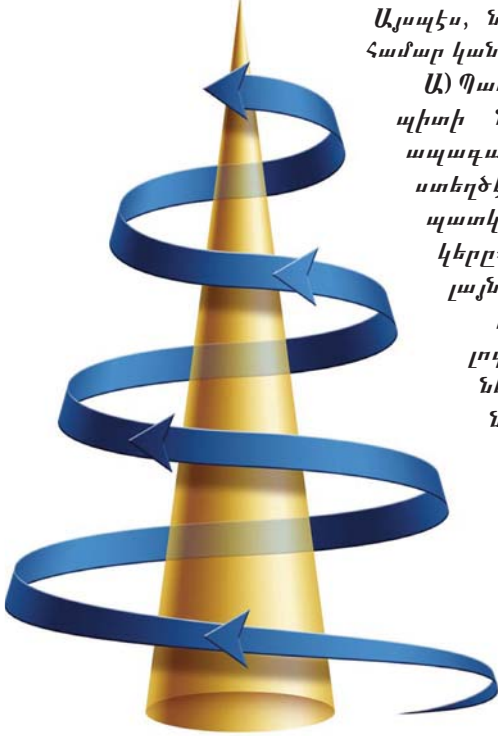
Նախ հարցը ճշդել, ապա տեղեկութիւն հաւաքել հարցին մասին, վերջը լուծելու քանի մը ձեւ որոնել, ապա վերլուծել եւ համեմատել: Այնուհետեւ որոշում տալ փոփոխութեան կամ լուծման մասին եւ ծրագիր մշակել:

Աշխատանքը ձեւաւորելու համար, իբրեւ ղեկավար, հարկ է առաջնորդուիլ հետեւեալ կէտերով.-

1. Եղիր քաջալերող եւ խանդավառ:
2. Արտակարգ կացութեան վիճակ ստեղծէ:
3. Վերաբերումի ձեւեր ճշդէ:
4. Տեղեակ պահէ:
5. Միասին մեծցիր եւ աշխատէ:
6. Կեդրոնացիր զարգացման եւ գործելաոճի վրայ (գործածէ բոլոր կարողութիւններդ), խորհուրդ հարցուր (գործածէ կապերդ), ցոյց տուր որ պարտաւորուած ես (մասնակցէ), տարբեր անդամներ նկատի առ (ստեղծէ յանձնախումբեր), եղիր վերջին խօսողը եւ յստակ բացատրէ միտքերդ:

Ազդեցիկ ղեկավար դառնալու համար մէկ կողմէ կարեւոր է ունենալ վստահութիւն եւ բարոյականութիւն, իսկ միւս կողմէ՝ հետեւեալ յատկութիւնները.- անկեղծութիւն, սկզբունք, ապագայի տեսիլք, ներշնչում, խելացութիւն, քաջութիւն կամ խիզախութիւն, արդարութիւն, երեւակայութիւն:

ԽՄԲԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

հանդէպ ըլլան արդար՝ սկսեալ գործ մը յանձնելու հանգրուանէն մինչեւ գնահատանքի հանգրուանը, անշուշտ նկատի առնելով իւրաքանչիւրին կարողութիւնն ու իւրաքանչիւրին:

Ըստ կարգ մը մասնագէտներու, յաջողելու համար պէտք է գործը բաժնել, շատ քաջալերել եւ մեծ միտքեր ու գաղափարներ ունենալ:

Վերոյիշեալ տեսութիւնները կամ տուեալները կրնան տեսական թուիլ եւ տեսական մնալ: Նման տեսութիւններ կարելի է իրականացնել միայն ուրիշներու հետ համագործակցելով:

ԱԶԴԵՑԻԿ ՄԱՐԴԸ

Ընկերութիւններ կազմակերպելու եւ վերադասաւորելու ընթացքին մէջ ղեկավարի

Անցնինք խմբային աշխատանքին, որ կը պարտադրէ որոշ տուեալներ, ուր ղեկավարը պէտք է ունենայ շուրջիները ներշնչելու կարողութիւն: Իսկ ի՞նչ ընել խումբի մը հետ.-

1. Նոյն նպատակը ունենալ:
  2. Մասնակցիլ (տեղեկութիւններով, որոշում տալով):
  3. Կապ հաստատել:
  4. Վստահիլ անդամներուն:
  5. Տարբեր բաներ ընել (նորութիւններ բերել):
  6. Ստեղծագործել:
  7. Գնահատել:
  8. Փոփոխութեան պատրաստ ըլլալ:
- Այստեղ խումբի մը ղեկավարը պարտաւոր է՝
- Իմաստ տալ իր աշխատանքին:
  - Վստահութեան եւ պարտաւորութեան միջնորդ ստեղծել:
  - Դուրսի շրջանակին հետ կապ հաստատել:
  - Ուրիշներուն առիթ տալ:
  - Տեսիլք ունենալ:

Խումբի պարագային, կրնայ ղեկավարի եւ հետեւորդի միջեւ բարդ յարաբերութիւն ստեղծուիլ: Հետեւորդները միշտ ակնկալիքներ եւ սորվելիքներ ունին ղեկավարներէն: Կարելորը այն է, որ ղեկավարները կամ գերադասները հաւասար հեռաւորութեամբ կանգնին ստորադասներէն եւ հետեւորդներէն, անոնց

հանգամանքէն զատ գոյութիւն ունի նաեւ ազդեցիկ մարդու հանգամանքը: Ազդեցիկ մարդ դառնալու համար կարելոր է անդրադառնալ Սթիվըն Քոփլի ուսումնասիրութիւններուն, ուր ան կը հաւատայ, որ կեանքի յաջողութիւնը կ' ունենայ հետեւեալ ճիւղաւորումները.-

Ա) Անձնական յաջողութիւն: Եղիր ազդեցիկ (մի փորձեր քննադատել շուրջիներդ, այլ փորձէ մասնակցիլ հարցը լուծելու- եթէ շուրջիներդ սխալին, զանոնք դիտէ իբրեւ քու կատարելիք հաւանական սխալներդ: Դուն կը ճշդես կեանքդ եւ գործերդ):

Բ) Սկսէ վերջաւորութենէ (երեւակայէ կատարած գործերդ օրուան ընթացքին, ուղեղդ վարժեցուր հարցեր դիմագրաւելու եւ ապա լուծելու: Կեանքիդ սենարիոն գծէ, գործերուդ ծրագիրը պատրաստէ):

Գ) Առաջնահերթ թող ամենակարելորը ըլլայ (հոս ժամանակը մեծ դեր կը խաղայ):

Ժամանակի դասաւորումը կը բաժնուրի չորս բաժիններու.-

- Կարելոր եւ անմիջական հարցեր, ինչպէս՝ աղէտներ եւ մեծ խնդիրներ:

- Կարելոր, սակայն ոչ անմիջական հարցեր, ինչպէս՝ ծրագրաւորում, յարաբերական եւ արտադրելու կարողութիւն:

- Անմիջական, սակայն ոչ կարելոր

հարցեր, ինչպէս՝ հեռաձայններ կամ ընդհատումներ:

-Ոչ անմիջական եւ ոչ կարեւոր հարցեր, ինչպէս՝ ժամանակ կորսնցնել, մարդոց մասին խօսիլ, եւ հոս կը կայանայ փախչելու հանգրուանը:

Ազդեցիկ մարդիկ կը խուսափին երրորդ եւ չորրորդ բաժիններէն, եւ կը մնան երկրորդ բաժինին մէջ: Սակայն ի՞նչ ընել հոն հասնելու համար (ծրագրել հեռու եւ մօտ տարողութեան վրայ, մտային կարողութիւնները զարգացնել, ազատ ժամերէն օգտուիլ, ապագան դիտել):

-Ընկերութեան մէջ յաջողութիւն: Յաջողութիւնը բոլորին է (մի մտածեք որ ուրիշին յաջողութիւնը կրնայ քեզի ձախողութիւն բերել):

Նախ հասկցիր (հաղորդակցութիւնը կեանքի ամենակարեւոր կարողութիւններէն է):

-Ներդաշնակութիւն (այսինքն՝ յարաբերիլ ուժի վրայ հիմնուելով, տկարութեան պարագային լուծումներ գտնել համագործակցելով եւ վստահութեամբ):

-Նորութիւն բեր (հարկ է ինքզինքդ նորոգես եւ նորութիւն բերես, մարզանք կատարելով, մտային եւ հոգեւոր հանգստութիւն ապահովելու համար քեզի):

Այսպէս, հիմնուելով դիւանագիտական եւ քաղաքական այրերու շրջանակէն ներս մեր անձնական յարաբերութիւններու փորձառութեան վրայ, միաժամանակ խորանալով

արեւմտեան աղբիւրներու մէջ, կարելի է երկար բացատրել ղեկավարութեան արուեստի տեսութիւնները եւ յատկութիւնները, մանաւանդ որ բազմազան ճիւղաւորումներ ունի ան եւ այժմ դարձած է համացանցի եւ ուսումնասիրութիւններու ամենատարածուն նիւթերէն մէկը, սակայն վերոյիշեալը կը նկատենք իբրեւ մոլտք, խորհելով որ որոշ ներդրում կ'ունենայ առողջ ընկերութիւններու մէջ գոյատեւելու համար, եւ կրնայ մտածել տալ «ղեկավարութեան կեդրոններ» ստեղծելու առաջադրանքի մը մասին:

with the complements of

Restaurant Al-Mayass

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԹԵՔՈՅԱ
ԲԱՆԱԿԱՎԱՅՐԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

«ԱՊԱԳԱՆ ՉԿԱՌՈՒՅԵՆՔ
ՄԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՐ, ԱՅԼ՝ ՄԵՐ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ
ՊԱՏՐԱՍՏԵՆՔ
ԱՊԱԳԱՅԻ ՀԱՄԱՐ»

Կ'ԸՍԷ ՄՈՒՇԵՂ ԱՐՔ.
ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Մարտ Քեչիշեան
ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՏՍ

Կիրակիր, 30 Մարտ 2008ին ցնծութեան մէջ էր Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու Հ.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընտանիքը: Կանուխ առաւօտուն, Ուոլթաթ Քրիքէն ու Սանթա Գլարայէն, մինչեւ իսկ Ֆրեզնոյէն, Լա վերնէն ու Լոս Անճելըսէն, Հ.Մ.Ը.Մ.ի բոլոր մասնաճիւղերը, սկառտական իրենց խումբերով, վարչական կազմերով, պատասխանատուներով ու համակիրներով հերթաբար Հ.Մ.Ը.Մ.ի Թեքոյա բանակավայրը ժամանեցին, մասնակից դառնալու պատմական այն օրուան, որուն ընթացքին պաշտօնական բացումը պիտի կատարէր Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սփիւռքի առաջին բանակավայրին, Ֆրէյժըր Փարքի բար-

ձունքներուն վրայ: Հոն էին Թեմի Առաջնորդ Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան, Միւռոն Ծ. Վրդ. Ազնիկեան, Պարթեւ Վրդ. Կիւլիմեան, Վազգէն Քհնյ. Մովսէսեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան փոխ ատենապետ եղբ. Գօգօ Պալեան, Հ.Յ.Դ. Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու Կեդրոնական Կոմիտէի ներկայացուցիչ Հ.Մ.Ը.Մ.ական Յակոբ Թիւֆէնքեան, ամերիկեան սկառտութեան Վըրտուկո Հիլզ Խորհուրդի ներկայացուցիչ Տենիս Ֆորս, քոյր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան նախկին անդամներ, Նաւասարդեան մարզախաղերու անցեալի պատուոյ նախագահներ, «Տիպար Հ.Մ.Ը.Մ.ական»ներ եւ բազմաթիւ հիւրեր: Հարիւրաւոր արի-արենոյններու սկառտական ուրախ կանչերը արդէն օրուան խորհուրդը կը փոխանցէին: Կէսօրուան ժամը

12ին ժամն էր ժապաւէնի հատումին, որ կրօնական յատուկ արարողութեամբ մը կատարուեցաւ: Այս առիթով Առաջնորդ Սրբազանը իր յատուկ աղօթքով Աստուծոյ խնդրեց, ըսելով որ՝ «Օրհնէ՛ այս նորահաստատ բանակավայրը՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Թեքոյայի բանակավայրը եւ զայն հեռու պահէ ամէն չարիքէ եւ փորձանքէ: Զու ողորմութեանդ շնորհքը առատ ըրէ անոր վրայ: Չայն քու սիրոյդ եւ երկիւղիդ վրայ հաստատէ, որովհետեւ որեւէ տուն միայն քեզմով կը շինուի ու կը պահպանուի, կը բարգաւաճի ու կը պայծառանայ»:

Գեղեցիկ այս մաղթանքներուն յաջորդեց աւանդական ջուրի, աղ ու հացի օրհնութիւնը, որպէսզի սէր ու միութիւն տիրէ բանակավայրէն ներս: Ապա, յաջորդաբար հնչեցին Հայաստանի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի քայլերգները, Շրջանային շեփորախումբին կողմէ,

գլխավորութեամբ եղբ. Վարդան Ասատուրեանի:

Ապա, ներկաները ուղղուեցան յառաջ, մասնակից դառնալու բանակավայրի առաջին ծառի տնկումին, որուն առիթով Միւռոն Ծ. Վրդ. Ազնիկեան ընթերցեց Զաւէն Սիւրմէլեանի «Ասացւածք՝ ծառ տնկելու առթիւ» քերթուածը: Ապա, դարձեալ կրօնական յատուկ արարողութեամբ կատարուեցաւ ակնարկուած ծառատնկումը, որ ջրուեցաւ նաեւ օրհնուած ջուրով: Ծառատնկումին մասնակցեցան եւ փոսին մէջ թի մը հող թափեցին բոլոր ներկաները: Առաջնորդ Սրբազանը մաղթեց, որ այս ծառը «Յ.Ս.Ը.Մ.ի ապագայ ծրագիրներու աճման, զարգացման եւ ընդարձակման խորհրդանշիչը ըլլայ, ինչպէս նաեւ յիշատակ՝ մեր բոլոր նահատակներուն եւ Յ.Ս.Ը.Մ.ի բոլոր նուիրեալներուն»:

Ոգեւորիչ այս երկու արարողու-

թիւններէն ետք, բանակավայրի խարոյկի բաժնին մէջ գործադրուեցաւ պատմական այս օրը յատկանշող յայտագիր մը, որուն հանդիսավարութիւնը կատարեցին եղբ. Արաք Եղիազար՝ անդերէնով եւ Նաթալի Հինտոյեան՝ հայերէնով:

Յայտագրի առաջին բաժնով տեղի ունեցաւ բանակավայրի դրօշակի առաջին արարողութիւնը: Բանակավայրի երկնակամարին վրայ ծածանեցան Մ. Նահանգներու, Հայաստանի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի դրօշները, հնչեցին համապատասխան քայլերգները՝ Շրջանային շեփորախումբի կատարողութեամբ, աւետելով Հ.Մ.Ը.Մ.ի երիտասարդութեան ներկայութիւնը շրջանէն ներս:

Հանդիսութեան կազմակերպիչ յանձնախումբին անունով խօսք առաւ եղբ. Լէոնարտ Մանուկեան, որ բարի գալուստ մաղթելէ ետք ներկաներուն, ընդգծեց անհաշիւ կամաւոր Հ.Մ.Ը.-

Մ.ականներու տրամադրած հարիւրաւոր ժամերը, կարեւոր այս պահուն իրականացման համար: «Այս բոլորը մէկ տեսլականի իրականացման համար էին. Յ.Ս.Ը.Մ.ի սկաուտներուն ապահովել վայր մը, ուր կարենան հետախուզել բնութիւնը, սորվիլ արժեքը ծառայութեան, համայնքին ու հայրենասիրութեան», շեշտեց եղբայրը եւ շնորհակալութիւն յայտնեց Շրջանային Վարչութեան եւ բոլոր անոնց, որոնք վստահութիւն ներշնչեցին իրենց:

Բանակավայրի յանձնախումբին կողմէ երոյթ ունեցաւ ատենապետ եղբ. Փիէր Մանուկեան, որ Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին խօսքերը փոխ առնելով շեշտեց, թէ՛ «Յ.Ս.Ը.Մ.ը ծնած է յաւերժ ապրելու, հայագգի սերունդները կերտելու, ղեկավարներ պատրաստելու եւ շատ անգամ անկարելին կարելի դարձնելով երագներ

Խօսքեր կ'արտասանեն եղբ. Լեոնարտ Մանուկեան, եղբ. Փիէր Մանուկեան, Տեմիս Ֆորս, եղբ. Սթիւ Արթինեան եւ Առաջնորդ Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան:

իրականացնելու համար»: Ապա, ան շնորհակալութիւն յայտնեց Հ.Մ.Ը.Մ-ի Կեդրոնական Վարչութեան եւ Շրջանային Վարչութեան, յանձնախումբին ցուցաբերած հաւատքին համար, որուն շնորհիւ իրականութիւն դարձաւ Սփիւռքի մէջ Հ.Մ.Ը.Մ-ի առաջին բանակավայրը ունենալու երազը:

Եղբայրը շնորհաւորեց եւ շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ բոլոր անոնց, որոնք իրականութիւն դարձուցին այս երազը եւ հրաւիրեց բոլորը նիւթապէս եւ բարոյապէս օգտակար հանդիսանալու, որպէսզի արդիականանայ, բարգաւաճի ու ծաղկի այս բանակավայրը:

Շրջանային Վարչութեան պատգամը փոխանցեց ատենապետ եղբ. Սթիւ Արթինեան եւ ըսաւ. «Այսօր պատմական օր մըն է Հ.Մ.Ը.Մ-ին համար, որ

կը նշէ իր հիմնադրութեան 90ամեակը: 90 տարիներ շարունակ Հ.Մ.Ը.Մ-ը դաստիարակեց, զօրացուց, բարձրացուց մեր երիտասարդութիւնը ամբողջ աշխարհի տարածքին, իր սկստական ծրագիրներով տուաւ ղեկավարներ, իսկ մարզական ծրագիրներով՝ ախոյեաններ:

«Այսօր համախմբուած ենք հոս, տօնախմբելու մեր միութեան պատմութեան մեծագոյն նուաճումներէն մէկը, բացումը՝ Հ.Մ.Ը.Մ-ի Թեքոյա բանակավայրին: Այս բանակավայրը պիտի ծառայէ մեր գալիք երիտասարդ սերունդներուն: Այս բանակավայրը մեր երիտասարդութեան պիտի տայ պատկանելիութեան զգացում: Այս բանակավայրը պիտի տայ այն ինչ որ լաւ է Հ.Մ.Ը.Մ-ին համար: Այս բանակավայրը պիտի

դաստիարակէ եւ բարձրացնէ: Այս բանակավայրը Հ.Մ.Ը.Մ. է»:

Շրջանային Վարչութեան, շրջանի տասնեօթը մասնաճիւղերուն եւ աւելի քան 8500 անդամ-անդամուհիներուն անունով, եղբայրը շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց, որոնք օգտակար հանդիսացան այս երազին իրականացման:

Եզրակացնելով, եղբայրը յիշեցուց, որ «դեռ երեկ մեզմէ շատեր իրաժեշտ տուին այս շրջանի առաջին Շրջանային Վարչութեան ատենապետ եղբ. Յակոբ Օվայեանին, որուն Հ.Մ.Ը.Մ.ական վերջին փորձառութիւնը այս բանակավայրի այցելութիւնն էր. ան յուզումով դիտեց այս ծառերը ու հպարտացաւ: Վստահ եմ, որ այս վայրկեանիս ան մեզ կը դիտէ վերէն»:

Հ.Մ.Ը.Մ-ի Կեդրոնական Վարչու-

Թեան անունով իր սրտի խօսքը փոխանցեց եղբ. Գօգօ Պալեան: Ան շնորհաւորեց Շրջանային Վարչութիւնը, Շրջանային յանձնախումբերն ու յատկապէս բանակավայրի յանձնախումբը, որ ամիսներու իր ծանր աշխատանքը յաջողութեամբ պսակեց, իրականացնելով բանակավայր մը ունենալու երազը:

Բանակավայրի յանձնախումբը, որուն ժրջան աշխատանքով կարելի դարձաւ երազը դարձնել իրականութիւն:

«Երագ կ'ըսենք: Կ'ուզեմ ձեզի ըսել, թէ այս երագը հանգուցեալ եղբ. Երուանդ Սիսլեանի երագն էր: Ան ամէն Կիրակի կ'անցներ Ալեք Փիլիպոս Ազգային վարժարանի առջեւէն եւ կ'ըսէր, թէ այս սկառուտները պէտք է ունենան իրենց բանակավայրը: Այս եղբայրը հաւատալով իր երագին, իր կտակը նուիրեց Զ.Մ.Ը.Մ.ին եւ այդ կտակին շնորհիւ է, որ մենք տիրացանք այս գեղեցիկ բանակավայրին: Վարձքը կատար հանգուցեալ եղբոր եւ բոլորիդ», յայտնեց եղբ. Պալեան:

Այնուհետեւ, իրաւաբան Վարդգէս Եղիայեան «Նիւ Եորք լաճֆ ինչուրընս»-ի կողմէ հարիւր հազար տուրք արժողութեամբ վճարագիր մը յանձնեց Հ.Մ.Ը.Մ.-ին: Վճարագիրը պիտի օգտագործուի երիտասարդական ծրագիրներու իրականացման համար: Վճարագիրը ստանձնեց Շրջանային Վարչութեան ատենապետ եղբ. Սթիւ Արթինեան:

Ամերիկեան սկառուտութեան Վըրտիւկօ Հիլզ Խորհուրդի կողմէ, որուն անդամ է Հ.Մ.Ը.Մ.-ի սկառուտական թեւը, ելոյթ ունեցաւ ատենապետ Տենիս Ֆորս: Ան շնորհաւորեց եւ բարձր գնահատեց Հ.Մ.Ը.Մ.-ը իր սեփական բանակավայրը ունենալուն համար: Ան համոզում յայտնեց, որ այս բանակավայրը լաւագոյն վայրը պիտի հանդիսանայ երիտասարդութեան մեծնալու, սորվելու, գիրար եւ մանաւանդ բնութիւնը սիրելու:

«Նման բանակավայրերու մեջ անոնք պիտի սորվին կեանքի դասը. նկարագրի կերտում, ընկերասիրութիւն, արկածախնդրութիւն, զուարճութիւն եւ յիշատակներ, զորս պի-

տի կրեն իրենց ամբողջ կեանքին ընթացքին: ...Իմ փափաքս է, որ ով որ հոս կու գայ ամբողջական փորձառութիւն ունենայ, բարձրանայ եւ բարձրացնէ իր շրջապատը», ընդգրծեց պրն. Ֆորս:

Եզրափակիչ իր պատգամն ու օրհնութիւնները փոխանցեց Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան, որ փառք տուաւ Աստուծոյ, որ մեզ բոլորս արժանի ըրաւ այս պատմական ու գեղեցիկ բանակավայրին սեփականատէր դառնալու:

«Աստուած օրինէ յիշատակը Զ.Մ.Ը.Մ.ի բոլոր նուիրեալներուն, որոնք այս երագով ապրեցան, այս երագով գործեցին եւ այս երագին իրականացման ճամբուն վրայ երկնային խաղաղութեան անցան եւ հիմա իրենց հոգիները կը խայտան ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ: Աստուած օրինէ յիշատակը բոլոր բարերարներուն եւ նուիրեալներուն:

«Բայց այս պահուն ես կ'ուզեմ հպարտութեամբ, գոհունակութեամբ եւ հոգեկան ցնծութեամբ շնորհաւորել Զ.Մ.Ը.Մ.ի մեր բոլոր նուիրեալները, պատասխանատուները, Կեդրոնական Վարչութիւնը, Արեւմտեան Մ. Նահանգներու Շրջանային Վարչութիւնը, Սկառուտ. Խորհուրդը, բանակավայրի յանձնախումբը եւ Զ.Մ.Ը.Մ.ի մեծ բանակը: Բոլորիդ աչքը լոյս, վարձքը կատար եւ գլխագիր շնորհաւորութիւն

մեզի բոլորիս: Այս բանակավայրը պիտի ծառայէ մեր նոր սերունդի դաստիարակութեան համար», ընդգծեց Առաջնորդ Սրբազանը եւ եզրակացուց շեշտելով՝ «Ապագան չկառուցենք մեր երիտասարդութեան համար, այլ՝ մեր երիտասարդութիւնը պատրաստենք ապագայի համար»:

Պաշտօնական յայտագիրը վերջ գտաւ հաւաքական աղօթքով: Այնուհետեւ, ներկաները շրջեցան բանակավայրէն ներս եւ մօտէն ծանօթացան անոր բաժիններուն: Անոնք հիացմունքով դիտեցին 24 էջքըր տարածութեամբ [շուրջ 100 հազար քառ. մետր-«Մ.»] բանակավայրը, որ վստահաբար պիտի հանդիսանայ Հ.Մ.Ը.Մ.ականը թրծելու մեծագոյն դարբնոցը:

Այնուհետեւ, բոլոր այցելուները հիւրասիրուեցան բանակավայրի յանձնախումբին պատրաստած համադամ ճաշերով: Յետմիջօրէին, միջնոլորտը հայկական եղանակներով խանդավառեց Արա Տապանճեանի ղեկավարած նուազախումբը:

Երեկոյեան, հարիւրաւոր մասնակիցները եւ յատկապէս արի-արեւոյշները գոհունակութեամբ վերադարձան տուն, նոր բանակավայր մը ունեցած ըլլալու անսահման գոհունակութեամբ: Բանակավայրին մուտքին գետեղուեցաւ յատուկ յուշատախտակ մը, որուն վրայ արձանագրուած է «Այս բանակավայրը նուիրուած է մեր ապագայ սերունդներուն, ղեկավարներուն եւ օրինակելի քաղաքացիներուն: Ձեր յաջողութեամբ կ'արժեւորենք մերը: Թող այս կայանը օգնէ ձեզի՝ հասնելու ձեր նպատակակետին»:

*(Լուսանկարները՝
Տօնիկ Տօնապետեանի)*

ՆԱԲԱՍԱՐԴԵԱՆ ՅՅՐԴ ՄԱՐԶԱԽԱՂԵՐՈՒՆ ԶԱՀԸ ԲՈՑԱՎԱՌԵՑԱԲ

ՄԱՐԶԱԽԱՂԵՐՈՒՆ ՊԱՏՈՒՈՅ ՆԱԽԱԳԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՆՁՆԵՑԻՆ Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ՏԵՐ ԵՒ ՏԻԿ. ՎԱՅԱԳՆ ԵՒ ՊԱՅԾԱՌ ԹՈՎՍԱՍԵԱՆՆԵՐ, ԻՍԿ «ՏԻՊԱՐ Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ»Ի ՏԻՏՂՈՍԸ ՇՆՈՐՀՈՒԵՑԱԲ ԵՂԲ. ԱԼՊԵՐ ՈՒՆՃԵԱՆԻՆ

Մարտ Զեչիշեան
ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՏՍ

Կիրակի, 27 Ապրիլի կէսօրէ առաջ ժամը 11ին, Արեւմտեան Մ. Նահանգներու Ազգային Առաջնորդարանի Զանգակատուն յուշարձանին առջեւ, կրօնական յատուկ արարողութեամբ մը օրհնուեցաւ Նաւասարդեան փոքր ջահը եւ շրջանի Հ.Մ.Ը.Մ.ը ներկայացնող խումբ մը մարզիկ-մարզիկուհիներու կողմէ ձեռամբարձ փոխանցուեցաւ Գրեսէնթա Հովիտի զբօսայգին, ուր տեղի ունեցաւ առաջին անգամ ըլլալով կազմակերպուած Նաւասարդեան դաշտահանդէսը:

Արարողութեան ներկայ գտնուեցան Հ.Մ.Ը.Մ.ի Նաւասարդեան ՅՅրդ մարզախաղերու պատուոյ նախագահ եղբ. Վարուժ Պետիկեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի մասնաճիւղերու վարչութիւններու ներկայացուցիչներ, մեծ թիւով ծնողներ, Հ.Մ.Ը.Մ.ականներ, համակիրներ եւ բազմաթիւ հիւրեր:

Գրօշակի արարողութիւնը կատարեցին Հ.Մ.Ը.Մ.ի Գրեսէնթա Հովիտի «Շանթ» մասնաճիւղի արի-արենոյշները, առաջնորդութեամբ Շրջանային փոխ խմբապետ եղբ. Լեւոն Գասպարեանի: Անոնք կարգապահ քալուածքով հրապարակ ներկայացուցին Մ. Նահանգներու, Հայաստանի, Արցախի, Քալիֆորնիոյ, Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ Նաւա-

սարդեան դրօշները, բարեւեցին ներկաները եւ «Ցառաջ նահատակ» քայլերգի խմբերգումէն ետք, զանոնք տեղադրեցին յուշարձանի կողքի հարթակին վրայ:

Արարողութեան բացումը կատարեց Կլէնտէյլի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Վազգէն Քհչոյ. Աթմաճեան: Ան գոհունակութիւն յայտնեց, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Շրջանային վարչութեան տնօրինումով, առաջին անգամ ըլլալով, Հ.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընտանիքին ներկայացուցիչները Նաւասարդեան մարզախաղերուն բացման արարողութիւնը կատարելու համար կը համախմբուին Ազգային Առաջնորդարանին մէջ:

«Այսօր մեզի համար ուրախութիւն է եւ տօնական մթնոլորտ: Իբրեւ հայ

քրիստոնեաներ, մենք կը փափաքինք, որ մեր տօնական մթնոլորտը նոյնիսկ աղօթքով եւ Սուրբ Հոգիի ներկայութեամբ ըլլայ», շեշտեց քահանայ հայրը եւ խօսքը փոխանցեց Պարթեւ Վրդ. Կիւլիւմեանին՝ գլխաւորելու արարողութիւնը:

Հայր Սուրբը առաջին հերթին խնդրեց երկնաւոր Հօրմէն, որպէսզի Աստուածային իր լոյսը, իմանալի լոյսը ծագեցնէ բոլոր ներկաներու հոգիներուն մէջ:

«Մեր կեանքը դրօշարչաւի կը նմանի: Ինչպէս դրօշարչաւի մէջ, իւրաքանչիւր խմբակ իր դրօշը պէտք է յանձնէ ղեկմացիին, մինչեւ որ մրցումի աւարտին հասնի, այնպէս ալ մեր հայրերը իրենց հաւատքը, իրենց ոգին է որ մեզի

կը փոխանցեն, որպէսզի մենք ալ զայն փոխանցենք մեզի յաջորդող սերունդներուն:

«Թող այս բոցավառ ջահը վերածուի ճիշդ այդ հաւատքին, այդ ոգիին, զոր այսօր մեզի կը փոխանցեն մեր հայրերը, իրենց նահատակութեամբ եւ իրենց կենդանութեամբ: Թող այս բոցավառութիւնը դառնայ իւրաքանչիւրիս համար հոգիի բոցավառութիւն, թող մեզմէ իւրաքանչիւրին համար դառնայ հաւատքի բոցավառութիւն եւ մենք կարենանք մեր մարզական, միութենական եւ ամբողջ կեանքը ապրիլ արդարութեամբ, մաքրամաքրութեամբ, սրբութեամբ: Թող այս բոցը ձեր բոլորին համար դառնայ նոր լուսաւորութիւն եւ Նաւասարդեան մարզախաղերուն համար յաջողութիւն», ընդգծեց Պարթեւ Վրդ. եւ հրաւիրեց ներկաները միասնաբար աղօթելու «Հայր Մեր»ը: Խմբային աղօթքէն ետք, Շրջանային Վարչութեան պատգամը փոխանցեց Շրջանային Վարչութեան անդամ եւ Նաւասարդեան մարզախաղերու պատասխանատուներէն եղբ. Խաչիկ Խալաթեան, որ ըսաւ. «Այսօր պատմական օր է մեզի համար, որովհետեւ այս մարզախաղերուն մասնակցում են չրջանի մեր մասնաճիւղերից 5000է աւելի մարզիկ-մարզիկուհիներ: ...Հպարտանքի ի՛նչ գեղեցիկ առիթ են մեզ ընծայում Նաւասարդեան մարզախաղերը, որոնք Մայիս եւ Յունիս

ամիսների շաբաթավերջերին ո՛չ միայն Հ.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընտանիքն են ոգեւորելու, այլ նաեւ ամբողջ մեր գաղութն են ոտքի հանելու: Գաղութը իր մնայուն ներկայութեամբ քաջալերելու է մեր ապագան նկատուող երիտասարդութիւնը»:

Ապա, անդրադառնալով Նաւասարդեան մարզախաղերու կարեւորութեան, հայ երիտասարդութիւնը մէկ դրօշի տակ համախմբելու եւ անոնց մարզական մաքուր միջավայր մը ստեղծելու իրողութեան, եղբ. Խալաթեան խօսքը ուղղեց մրցող մարզիկ-մարզիկուհիներուն եւ ըսաւ. «Այս բոլոր դժուարին աշխատանքները ձեզ համար են պատրաստուած: Այս բոլոր զոհողութիւնները ձեզ համար են կատարուած: Նաւասարդեան այս ջահը ձեզ համար է բոցավառում, որովհետեւ մեր ժողովուրդի ապագան ձեր եւ ձեր նմաններից է կախեալ»:

«Մեր սպասումն է, որ դուք, ձեր կարգապահութեամբ, հայրենասիրութեամբ, հաւատքով եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ավայել կեցուածքով իմաստաւորէք Նաւասարդեան մարզախաղերը եւ շարունակէք պատմական իրողութիւն դարձնել զայն հայկական մեր իրականութենէն ներս»:

Եզրակացնելով, եղբայրը ներկաներուն վստահեցուց, թէ ոչ մէկ խոչընդոտ պիտի կասեցնէ Հ.Մ.Ը.Մ.ի յաղթական

երթը, եւ միասնական ուժերով հրաշքներ պիտի գործենք, միշտ վառ պահելով Նաւասարդեան ջահը:

Այնուհետեւ խօսքը փոխանցուեցաւ Շրջանային Վարչութեան ատենապետ եղբ. Սթիւ Արթինեանին, որ կատարեց երկու կարեւոր յայտարարութիւն: Առաջին հերթին ան ներկայացուց «Տիպար Հ.Մ.Ը.Մ.ական - 2008» տիտղոսին արժանացած, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սան Ֆեռնանտո Հովիտի «Մասիս» մասնաճիւղի անդամ, վաստակաշատ Հ.Մ.Ը.Մ.ական եղբ. Ալպէր Ունճեանը: Երկար տարիներ զանազան կարեւոր պաշտօններ ստանձնելով Հ.Մ.Ը.Մ.էն ներս, եղբ. Ունճեան համեստօրէն ծառայած է իր ժողովուրդին:

Շարունակելով իր խօսքը, Շրջանային Վարչութեան ատենապետը շնորհակալութիւն յայտնեց եղբ. Վարուժ Պետիկեանին, որ իբրեւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի 32րդ Նաւասարդեան մարզախաղերու պատուոյ նախագահ, միութենական իր կեցուածքով ու պատգամներով ոչ միայն Հ.Մ.Ը.Մ.ի ճիշդ ուղին ընդգծած է, այլ նաեւ ներշնչման եւ զօրակցութեան աղբիւր հանդիսացած է բոլորին: Ապա ան ներկայացուց Հ.Մ.Ը.Մ.ի 33րդ Նաւասարդեան մարզախաղերու պատուոյ նախագահ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Լոս Անճելըսի մասնաճիւղի անդամներ տէր եւ տիկ. Վահագն եւ Պայծառ Թովմասեաններն ու իրենց դուստրը՝ Սօսէն: «Թովմասեան ընտանիքի անդամները հաւատաւոր Հ.Մ.Ը.Մ.ականներ են, որոնք ժրջան աշխատանք ցուցաբերած են եւ հաւատարմութեամբ երկար տարիներ ծառայած են ու կը շարունակեն ծառայել Հ.Մ.Ը.Մ.ին», ըսաւ եղբ. ատենապետը:

Զոյգ յայտարարութիւններն ալ ներկաներու կողմէ ընդունուեցան երկարաշունչ ծափերով:

Յայտագրին վերջին բաժինով տեղի ունեցաւ Նաւասարդեան մարզախաղերու բացումը խորհրդանշող ջահին բոցավառումը: Զոյգ հոգեւորականներու կողմէ կատարուած աղօթքներէն ետք բոցավառեցաւ «Ս. Տրդատ եւ Ս. Աշխէն» մատուռէն օրհնուած մոմի կրակով փոխանցուած ջահը:

Եղբ. Արթինեան բոցավառող ջահը յանձնեց չրջանի 17 մասնաճիւղերը ներկայացնող մարզական խումբի անդամ-

ներուն, որոնք ձեռամբարձ փոխանդրեցին զայն Գրեսէնթա Հովիտի զբօսայգին եւ յանձնեցին Հ.Մ.Ը.Մ.ի 33րդ մարզախաղերու պատուոյ նախագահուհի քոյր Պայծառ Թովմասեանին: Ան ջահը ստանձնելով պաշտօնապէս բացուած յայտարարեց Նաւասարդեան մարզախաղերը:

Այնուհետեւ, սկիզբ առաւ նոյն զբօսայգիին մէջ կազմակերպուած դաշտահանդէսը: Շրջանային վարչութեան անդամ-անդամուհիները անձամբ հիւրասիրեցին զբօսայգի փութացած մասնա-

ճիւղերու վարչութիւններու կազմերը, մարզիկ-մարզիկուհիները, հիւրերն ու ծնողները: Հրամցուող հայկական ուրախ երգերն ու պարեղանակները յաւելեալ խանդավառութիւն ստեղծեցին բնութեան այս գեղեցիկ ծոցին մէջ, ուր Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կլէնտէյլի «Արարատ» մասնաճիւղը կը կատարէր կիրակնօրեայ իր աշխատանքը:

Ուրախ միջնորդը շարունակուեցաւ մինչեւ երեկոյ: Մասնակիցները Նաւասարդեան տրամադրութեամբ մեկնեցան տուն, իրենց ամբողջական զօրակ-

ցութիւնը խոստանալով Հ.Մ.Ը.Մ.ին:

Նաւասարդեան մարզախաղերը տեղի կ'ունենան Մայիս-Յունիս ամիսներու շաբաթավերջերուն եւ կ'ընդգրկեն պասքեթպոլի, Փուլպոլի, վոլիպոլի, թենիսի, փինկ-փոնկի, լողի, թեթեւ ակթիվի եւ ճատրակի մրցումներ:

Մարզախաղերը կ'եզրափակուին 3-6 Յունիսին: Այս առիթով կը կազմակերպուի Նաւասարդեան հնգօրեայ փառատօն, յաղթանակի պարահանդէս եւ փակման հանդիսութիւն:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՖՐԵՂՆՈՅԻ «ՍԱՍՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԾԻՂԻՆ ՊԱՍՔԵԹՊՈՒԻ ՄԻՋ-ՄԱՍՆԱԾԻՂԱՅԻՆ

14ՐԴ ՄԱՐԶԱԽԱՂԵՐԸ ՆՈՐ ՉԱՓԱՆԻՇԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՑԻՆ

Մարզախաղերու
ԼՈՍ ԱՆՃԵՐԸ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու մարզական կեանքէն ներս, ամէն տարի, Ապրիլ ամսուան երկրորդ շաբաթավերջը յատկացուած է Ֆրեզնոյի «Սասուն» մասնաճիւղին: Մասնաճիւղը կը կազմակերպէ պասքեթպոլի Դ. եւ Ե. դասակարգերու միջ-մասնաճիւղային մարզախաղեր, որոնք մեծ խանդավառութիւն կը ստեղծեն թէ՛ շրջանէն ներս եւ թէ՛ մրցող խումբերուն ու անոնց ընկերացող ծնողներուն մօտ:

Այս տարի, մրցումները տեղի ունեցան Ֆրեզնո քաղաքի քոլէճի եւ YMCA-ի մարզադաշտերուն վրայ, մասնակցութեամբ Դ. եւ Ե. դասակարգերու (Upper եւ Lower) պասքեթպոլի 45 երկսեռ խումբերու, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կլէնտէյլի «Արարատ» (17 խումբ), Փասատինայի «Ազատամարտ» (8), Լոս Անճելլասի (3), Սան Ֆեռնանտօ Հովիտի «Մասիս» (4), Մոնթեպելլոյի (1), Սան Ֆրանսիսքոյի (2), Գրեսէնթա Հովիտի «Շանթ» (7) եւ Ֆրեզնոյի «Սասուն» (3) մասնաճիւղերէն:

Հակառակ երկար շաբաթավերջ չըլ-

լալուն, մեծ թիւով մարզասէրներ եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ական պատասխանատուներ փութացած էին Ֆրեզնո, անգամ մը եւս վայելելու մարզական նուաճումներ արձանագրող Հ.Մ.Ը.Մ.ական պատանիները: Հոն էին Շրջանային Վարչութեան եւ Շրջանային Մարզական Խորհուրդի ներկայացուցիչները, որոնք մօտէն հետեւեցան ուրախ միջնորդով ընթացող մրցումներուն:

Շաբաթ, 12 Ապրիլին, տեղի ունեցան գտումի մրցումները, որոնց ընթացքին ընդհանրապէս խումբերը ծանօթացան իրենց դէմ մրցող խումբերու կարողութեանց: Բնական է, շատեր մրցաշարքէն դուրս մնացին, իսկ ուրիշներ անսահման ուրախութեամբ պատրաստուեցան արտօնանութեան:

Մեծ բժախնդրութեամբ կազմակերպուած այս մրցումներուն առընթեր, կազմակերպիչ մասնաճիւղին վարչութիւնը պատրաստած էր ուտեսիքի բաժին մը, ուր ստեղծուած եռուզեռը մասամբ Նաւասարդեան մարզախաղերու միջնորդը կը վերակենդանացնէր ներկաներուն մօտ: Հետաքրքրական այդ անկիւնին մէջ բազմաթիւ վերլուծումներ տեղի կ'ունենային յաղթող կամ պարտուող խումբերու խաղի ձեւին, ունեցած սխալներուն եւ յատկապէս լաւ խաղարկութեան մասին:

«Այս տարի աւելի խանդավառութիւն կը տիրէր մարզադաշտերէն ներս, ինչ որ արդիւնքն էր մրցող խումբերու լաւ խաղարկութեան եւ մարզիկ-մարզիկուհիներու միջեւ ստեղծուած մտերմութեան: Հաճելին այն է նաեւ, որ մեր ծնողները եւս մտերմացած ըլլալով, միշտ ներկայ են նման մրցումներու եւ այդ պատճառով ալ տար-ւէ տարուի մասնակից խումբերուն թիւը կ'աւելնայ», ընդգծեց Շրջանային Մարզական Խորհուրդի ատենապետուհի քոյր Նայիրի Տէրտէրեան, որ մօտէն հետեւեցաւ մրցաշարքին:

Շաբաթ երեկոյեան, «Ասպարէզ» հայ կեդրոնին մէջ, «Մասուն» մասնաճիւղին կողմէ ընթերիքով հիւրընկալուեցան մրցումներուն մասնակցող մասնաճիւղերու պատասխանատուները:

Մարզախաղերու կիսաւարտա-

Ե. դասակարգի «Արարատ» եւ «Մասիս» մասնաճիւղերու աղջկանց պասքէթպոլիի ախոյեան խումբերը:

կան մրցումները տեղի ունեցան Կիրակի, 13 Ապրիլի առաւօտեան, իսկ աւարտականները՝ յետմիջօրէին: Հոծ թիւով բազմութիւնը մը ներկայ էր մրցող խումբերու գեղեցիկ խաղարկութեան: Հոռուահայերով եւ երկարաչունչ ծափողոյններով կը թնդային մարզադաշտերը: Շատ հետաքրքրական էր ականատես ըլլալ խաղարկութեանը փոքր մարզիկներու, որոնք կը փորձէին կապկել ամերիկեան պասքէթպոլիի աստղերը, աննախընթաց ուրախ միջնորդութեամբ մը ստեղծելով մարզադաշտերուն վրայ:

Շատ մը մրցումներ հաւասար արդիւնք արձանագրելով երկարաձգուեցան: Ուշագրաւ էր յատկապէս Ե. դասակարգի «Արարատ» եւ «Մասիս» մասնաճիւղերու աղջկանց պասքէթպոլիի ախոյեանութեան մրցումը: Հաւասար ուժերով ընթացող այս մրցումին վերջին վայրկեաններուն, «Մասիս» խումբը քանի մը անյաջող կէտերէ ետք, կարծես յուսահատութեան մատնուեցաւ եւ յաղ-

թանակը արդարօրէն «Արարատ»ը տարաւ:

«Մեր մասնաճիւղին համար շատ կարեւոր են այս մրցումները, թէ՛ նիւթապէս եւ թէ՛ բարոյապէս: Անոնք ոչ միայն ոգեւորութիւն կը ստեղծեն խումբերուն միջեւ, այլեւ՝ Նաւասարդեան մարզախաղերու նախապատրաստութեան առիթ կ'ընծայեն անոնց: Ստեղծուող ուրախ միջնորդութեամբ, հեզասահ ընթացող մրցումները, խումբերու միջեւ տիրող մտերմութիւնը յատուկ են Հ.Մ.Ը.Մ.ին, որուն համար մեծապէս երախտապարտ ու հպարտ ենք», ուրախութեամբ շեշտեց «Մասուն» մասնաճիւղի ատենապետ եղբ. Նշան Տէր Գալուստեան:

Շնորհաւորելի այս մրցումներուն ախոյեանական բաժակները յանձնուեցան իւրաքանչիւր աւարտական մրցումէ ետք:

Մարզախաղերը վերջ գտան Կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 4ին: Մասնակիցները եւ մանաւանդ ծնողները ոգեւորութեամբ տուն վերադարձան, յաջորդ տարի դարձեալ մասնակցելու հաստատականութեամբ:

Մրցումներու առիթով մտերմացած մարզիկուհիներ:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱՃԻԻՂԸ ՄԻՇՏ ԱՇԽՈՅԺ ԵՒ ԿԵՆՍՈՒՆԱԿ

Թղթակից ՊԷՅՐՈՒԹ

ՇԵՐԱՆՈՑ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Պէյրուժի մասնաճիւղի Ա. միաւորի Բ. խումբին արեւոյշներն ու Գ. միաւորի «Մեղրի» փաղանգին պարմանուհիները, «365 օրէն օր մը Մերանոց»ին կոչին հետեւելով, ծրագրեցին այցելութիւն մը տալ ազգային Մերանոցի ծերերուն, փափաքելով ստանձնել անոնց օրուան մը ճաշը:

Այս աշխատանքը իրագործելու համար, արեւոյշներն ու պարմանուհիները, Ս. Զատիկուան տօնին նախօրեակին, Շաբաթ, 22 Մարտ 2008ին, կազմակերպեցին թէյասեղան մը, ինչպէս նաեւ Զատիկուան ձեռագիր աշխատանքներու պազար մը՝ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Պէյրուժի ակումբի սրահին մէջ, ուր հաւաքուեցան ծնողներ եւ բարեկամներ:

Չոյգ ձեռնարկները միասնաբար ապահովեցին կոկիկ գումար մը, եւ կարելի եղաւ Շաբաթ, 19 Ապրիլ 2008ի առաւօտեան կատարել խանդավառ եւ մտերմիկ այցելութիւն մը Մերանոց եւ կուրանոց, ուր արեւոյշներն ու պարմանուհիները ծանօթացան ծերերուն, լսեցին անոնց պատմութիւնները, երգեցին եւ ուրախ ժամանակ անցուցին:

Օրուան ճաշն էր՝ մսաշոթ, պատրաստուած սկաուտներուն կողմէ:

Այս նախաձեռնութիւնը, «Գործել բարիք մը ամէն օր» նշանաբանին հետեւելով, սկաուտներուն մօտ արթնցուց պարտականութեան գիտակցութիւնը ազգին ծերունիներուն հանդէպ:

ԽՈՍՏՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Աւարտելէ ետք Նորագիրի իրենց դաստիարակչական ծրագիրը, Զորեքաբաթի, 23 Ապրիլ 2008ին, Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Պէյրուժի մասնաճիւղի Ա. միաւորի Ա. եւ Բ. խումբերէն 12 արիւրեւոյշներ կատարեցին իրենց խոստման արարողութիւնը, Պիքֆայա, Եղեռնի յուշարձանին շուքին ներքեւ:

Այս խորհրդանշական վայրը ակելի խոր եւ իմաստալից

Ashnad

դարձուց խոստումը եւ սկաուտներուն յիշեցուց անսակարկ նուիրուիլ Հայ ժողովուրդի պայքարին:

Նորագիրները յուշարձանին ներքեւ եւ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի դրօշակին բարեւելով՝ կատարեցին իրենց խոստումը: Սկաուտներուն խոստումը ընդունեց եւ սկաուտները օրհնեց Դպրեվանքի տեսուչ Շահէ Եպս. Փանոսեան:

Արարողութենէն ետք սկաուտները ծաղկեպսակ զետեղեցին յուշարձանին առջեւ:

ԱՊՐԻԼ 24

24 Ապրիլի առաւօտեան, Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Պէյրուժի մասնաճիւղը, բոլոր խմբաւորումներով եւ շեփորախումբի առաջնորդութեամբ, տողանցեց Հայաշէնի շրջանէն մինչեւ էշրեֆիէի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան, ուր տեղի ունեցաւ ծաղկեպսակներու զետեղում՝ Եղեռնի յուշակոթողին առջեւ, որմէ ետք խումբերը մեկնեցան Անթիլիասի մայրավանք եւ մասնակցեցան մէկուկէս միլիոն նահատակներու յիշատակին մատուցուած պատարագին, տողանցեցին եւ լսեցին Արամ Ա. Կաթողիկոսին պատգամը:

ԱՐՇԱԻ-ԲԱՆԱԿՈՒՄՆԵՐ

25 Ապրիլի առաւօտեան, Զարեհեան եւ Մեղրի փաղանգներուն նախապատրաստական շրջանի երէց-պարմանուհիները

մեկնեցան Շեքթա, ուրկէ սկսաւ 30 քլմ. երկարութեամբ արշաւ մը դէպի Քաֆարհալտա շրջան:

Գիշերը Ամիուն գիւղը անցընելէ ետք, Շաբաթ առտու վերսկսաւ արշաւը:

Ճամբուն ընթացքին իրենց միացաւ Ա. կարգի թեկնածուներու խմբակը: Խմբակները կատարեցին քարտիսագիտութիւն եւ գիւղերու մասին հետազօտութիւն:

Կէսօրին, արշաւողները հասան Պասաթին էլ Ղասա գիւղը, եւ քաղցին դէպի ձոր, հասնելու համար բանակավայր՝ Նահր էլ ձորի ջրվէժին ներքեւ:

Բանակավայրին յարդարումը, խարուկահանդէսը եւ սկառտական չարքաշ աշխատանքները յաջորդեցին արշաւին՝ յառաջացնելով սկառտական հաճելի մթնոլորտ, մոռցրելով արշաւին յոգնութիւնը:

Օր մը ետք, 27 Ապրիլին, սկառտները լեռան ընդմէջէն արշաւեցին դէպի ջրվէժ՝ սքանչելի վայր մը, բնութեան կեդրոնը, ուր սկառտները անցուցին անմոռանալի պահեր:

Ի վերջոյ, կէսօրէ ետք խումբերը վերադարձան Պէյրութ, խանդավառ ու պատրաստ՝ յառաջիկային նոյնաման աշխատանքներու:

«ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏ» ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 93ԱՄԵԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄՆԵՐԸ

Թղթակից ՊԵՅՐՈՒԾ

Լիբանանի «Հայ Սկաուտ...» համախմբումը, որուն մաս կը կազմեն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, Ս. Մեսրոպի, «Անդրանիկ»ի, Հ.Մ.Մ.ի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկառտական շարժումներէն ներկայացուցիչներ, Չորեքշաբթի, 23 Ապրիլ 2008ի երեկոյեան ժամը 8.30ին, Անթիլիասի մայրավանքի Եղեռնի նահատակաց մատրան առջեւ ծաղկեպսակ մը զետեղեց՝ Հայկական Ցեղասպանութեան 93ամեակին նուիրուած ժողովրդային հաւաքին ընթացքին: Ոգեկոչման իրենց մասնակցութիւնը բերին խմբապետական կազմերու ներկայացուցիչ աւելի քան 150 սկառտներ, երէցներ ու ՄԱՐԶԻԿ, ԻԷ. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 3 (309)

պարմանուհիներ: Օր մը ետք, Հինգշաբթի, 24 Ապրիլ 2008ին, առաւօտեան ժամը 11ին, էշրեֆիէի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի նահատակաց յուշակոթողին առջեւ տեղի ունեցաւ երկրորդ ծաղկեպսակի զետեղում: Նախաձեռնութեան մասնակցեցան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ սկառտական խումբի խմբապետական կազմը եւ արի-արեւոյշ-երէց խումբերը, «Անդրանիկ» Անթիլիաս սկառտական խումբը, «Անդրանիկ-Սեւան» սկառտական խումբը, Հ.Մ.Մ.ի սկառտական խումբը, Ս. Մեսրոպ սկառտական խումբը եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պէյրութի մասնաճիւղի խմբապետական կազմերու ներկայացուցիչ սկառտները, որոնք կազմեցին խիտ շարքեր՝ աւելի քան 300 սկառտներով ոգեկոչելով Հայկական Ցեղասպանութեան 93ամեակը:

ՃԱՏՐԱԿԻ ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՄԻՆ Հ.Մ.Ը.Մ. ՏԻՐԱՑԱՔԻ 6 ՏԻՏՂՈՍԻ

ՄԵՂՐԻ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ, ՆԱՐԵԿ ՆԱՃԱՐԵԱՆ ԵՒ ՀՐԱԿ ԳԼԸՊՈՉԵԱՆ՝ ԱՆՈՅԵԱՆ. ԺԻՐԱՅՐ ՕԳՆԱՅԵԱՆ ԵՒ ԱԻՕ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ, ԱԼԷՔ ԷԼՊԷՔԵԱՆ՝ ԵՐՐՈՐԴ

Ճատրակի Լիբանանի ախոյեանութեան մրցումները, որոնք կատարուեցան երկու հանգրուանով, աւարտեցան Կիրակի, 13 Ապրիլ 2008ի երեկոյեան, կրտսեր եւ երիտասարդ Հ.Մ.Ը.Մ.ականներու փայլուն արդիւնքներով: 18 ներկայացուցիչներով իր տիրական ներկայութիւնը ապացուցած Հ.Մ.Ը.Մ.անգամ մը եւս գրաւեց բոլորին ուշադրութիւնը, իբրեւ ծրագրուած եւ հետեւողական քայլերով ընթացող ճատրակի արդիւնաբեր դպրոց մը, որ ծանօթ է ո՛չ միայն արաբական մրցանակներ նուաճած իր աստղով՝ Քնարիկ Մուրատեանով, այլեւ՝ շնորհալի նոր անուններու դարբնոց հանդիսանալու իր գնահատելի արժանիքով:

Հակառակ անոր որ նախորդ տարիներուն ախոյեանութեան տիտղոսը նուաճած Հրակ Փափազեան եւ Ռազմիկ Օգնայեան այս տարի նուազ բախտաւոր եղան, սակայն, 18 ներկայացուցիչներէ բաղկացած Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը նուաճեց 3 առաջնութիւն, 2 երկրորդութիւն եւ 1 երրորդութիւն:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի առաջին ախոյեանութիւնը ապահոված Մեղրի Կիրակոսեանէն ետք, 12 տարեկանէն վար Լիբանանի

Ձախին՝ Աւօ Մարտիրոսեան, Գրակ Գլըպոզեան եւ Ալէք Էլպէքեան: Աջին՝ Նարեկ Նաճարեան

նի ամէնէն շնորհալի եւ հանդարտ խաղացողը հանդիսացող Նարեկ Նաճարեան, իր կարգին, Հ.Մ.Ը.Մ.ի հաշուոյն ապահովեց երկրորդ ախոյեանութիւնը, երբ փայլուն յաղթանակ մը արձանագրեց հնարաւոր 6 կէտէն իրեն նման 5.5 կէտ ապահոված Մոհամմէտ Շահրուրի դէմ: Յայտնենք, որ փայլուն ելոյթներով սկսած Արամ Աբրահամեան հնարաւոր 6 կէտէն 3 կէտ ձեռք ձգելով՝ գրաւեց իր խմբակին 4րդ դիրքը, երկու այլ մրցակիցներու հետ:

10 տարեկանէն վար տղոց զուտ Հ.Մ.Ը.Մ.ական ճակատումը վերջ գտաւ Հրակ Գլըպոզեանի յաղթանակով: Հնարաւոր 6 կէտէն 5.5 կէտ ապահոված Հրակ Գլըպոզեանի եւ Աւօ Մարտիրոսեանի զոյգ հանդիպումները աւարտեցան ի նպաստ առաջինին, երբ 2 կէտէն 2 կէտ ապահովելով՝ Հրակ Գլըպոզեան տիրացաւ ախոյեանի տիտղոսին: Երրորդ հանդիսացաւ հնարաւոր 6 կէտէն 4 կէտ հաւաքած Ալէք Էլպէքեան, իսկ Կարօ Խաւրուճեան՝ չորրորդ (3.5 կէտ՝ 6 կէտի վրայ): Այս դասակարգին մէջ կ'արժէ նշել նաեւ 2.5 կէտ ապահոված Նարեկ Հէյպէլեանի եւ Յովիկ Պէրպէրեանի անունները:

Իր կարգին, 18 տարեկանէն վար տղոց մրցումներուն, Ժիրայր Օգնայեան շարունակեց իր փայլուն ելոյթները եւ հնարաւոր 8 կէտէն 5 կէտ ապահովելով հանդիսացաւ երկրորդ: Կ'արժէ աւելցնել, որ ան միայն կէս կէտի տարբերութեամբ ախոյեանութիւնը զիջեցաւ Հապիպ Թորպէյի, որուն հետ ունեցած իր հանդիպումը աւարտեցաւ հաւասարութեամբ: Այս խմբակին մէջ, Հրակ Փափազեան այս տարի նահանջեց 5րդ դիրք, երբ հնարաւոր 8 կէտէն յաջողեցաւ ապահովել միայն 4 կէտ:

Գրեթէ նոյն ճակատագիրին ենթարկուեցաւ ախոյեանութեան թեկնածու Ռազմիկ Օգնայեան, երբ 16 տարեկանէն վեր տղոց խմբակին մէջ գրաւեց 4րդ դիրքը: Հակառակ անոր որ երրորդ հանդիսացած Մոհամմէտ Սալման եւ Ռազմիկ Օգնայեան նոյնքան կէտ ապահոված էին (հնարաւոր 8 կէտէն 5.5 կէտ), սակայն, Մոհամմէտ Սալման նախապատուութեան կարգով երրորդ հռչակուեցաւ: Նոյնպէս, նոյն խմբակին մէջ, Հրակ Պետրեան այս տարի նահանջեց 5րդ դիրք, երբ հնարաւոր 8 կէտէն յաջողեցաւ ձեռք ձգել 4.5 կէտ:

ՊԱՏՈՒՄԵՐ ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՀԱԼՖՊԻ ՊԱՍՔԵԹՊՈԼԻ ԱՂՋԿԱՆՑ ԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱՅ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՍԻՈՅ ԱԿՈՒՄԲՆԵՐՈՒ ԵՐՐՈՐԴ

Րաֆֆի Սիլահեան ՀԱԼԷՊ

ՀՄԸՄ-ի Հալֆպի պասքեթպոլի աղջրկանց խումբը վերջին տարիներու իր յաջողութիւններու շարքին վրայ աւելցուց նոր մը, երբ Ապրիլին տիրացաւ Արեւմտեան Ասիոյ ակումբներու ախոյեանութեան երրորդ դիրքին: Պատուաբեր այս իրազործումը տեղի ունեցաւ 12-19 Ապրիլ 2008ին, Հալֆպի մէջ: Ախոյեանութեան իրենց մասնակցութիւնը բերին եօթը խումբեր՝ «Միւլէյմանիէ» (Իրաք), «Օրթոտոքսի» (Յորդանան), «Զինան» (Իրան), «Տելաթալ» (Պաղեստին), «Անդրանիկ» (Լիբանան), «Ճալաա» եւ Հ.Մ.Ը.Մ. (Սուր-

**ՖՈՒԹՊՈՒԻ ԽՈՒՄԲԸ
Բ. ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ՎԵՅԵՐՈՐԴ**

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հալֆպի ֆութպոլի խումբը 2007-2008 տարեշրջանը աւարտեց Բ. դասակարգի վեցերորդ դիրքին վրայ: Մարզիչ էր Բ. Ալեքսան Զեքիմեանի տղաքը իրենց 24 մրցումներուն արձանագրեցին 8 յաղթանակ, 5 հաւասարութիւն եւ 11 պարտութիւն: Խումբի մարզիկներէն Սարկոն Օշանա 19 կոլով գրաւեց ախոյեանութեան կոլ-սքորըներու չորրորդ դիրքը:

խա): Ախոյեանութեան պաշտօնական բացումը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 12 Ապրիլ 2008ին, ճալաալի մարզադաշտին մէջ, ներկայութեամբ Սուրիոյ եւ Հալֆպի մարզական գրասենեակի պատասխանատուներու, պասքեթպոլի ֆետերասիոնի արեւմտեան Ասիոյ ընդհանուր քարտուղար եղբ. Յակոբ Խաչերեանի, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիոյ Շրջանային Վարչութեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի տեղական եւ պետական վարչութիւններու անդամներու: Մասնակցող

պատուիրակութիւնները բացման արարողութեան ընթացքին տողանցեցին Հ.Մ.Ը.Մ.ի չեփորախումբին առաջնորդութեամբ: Առաջին հանգրուանի մրցումներուն, Հ.Մ.Ը.Մ. բարձրորակ խաղարկութեամբ 63-23 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Պաղեստինի «Տելաթալ» խումբը: Խումբին երկրորդ օրուան պարտութիւնը Լիբանանի ախոյեան «Անդրանիկ»-էն (49-69) որեւէ ազդեցութիւն չունեցաւ անոր ընթացքին վրայ: Արդարեւ, առաջին հանգրուանի վերջին մրցումին, խումբը 40-37 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Յորդանանի «Օրթոտոքսի»-ին: Մրցումը ընթացաւ հաւասար խաղարկութեամբ, որու պատճառով յաղթական խումբին անունը

յատակացաւ վերջին վայրկեաններուն միայն: Կիսաւարտականին, Հ.Մ.Ը.Մ.ի մրցակիցը եղաւ Սուրիոյ ախոյեան «Ճալաան», որ կարողացաւ յաղթական գալ մրցումէն՝ 60-70 արդիւնքով: Այսպէս, Հ.Մ.Ը.Մ. գրաւեց ախոյեանութեան երրորդ դիրքը՝ պարտութեան մատնելով Իրանի «Ջինան» խումբը, որուն մաս կը կազմէին պարսկահայ երեք խաղացողներ՝ Նարինէ Արտաշեան, Թինա Ասայեան եւ Արմինէ Պետրոսեան: Խումբին փոխ մարզիչն էր Ալին Մելիքեան, իսկ Իրանի պատուիրակութեան մաս կը կազմէր իրաւարար Հերոս Աւանսեան:

Նշենք, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հալէպի պասքեթպոլի աղջկանց խումբը երկար տարիներէ ի վեր գնահատելի արդիւնքներ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հալէպի վարչութեան ատենապետ եղբ. Նուպար Թիւթունճեան կը շնորհաւորէ քոյր Ալիսիա Մակարեանը՝ մրցաշարքի լաւագոյն մարզիկուհի ընտրութեան համար:

կ'արձանագրէ Սուրիոյ Ա. դասակարգի ախոյեանութեան մրցումներուն: 2000ին խումբը տիրացաւ նախագահի բաժակին, իսկ 2002ին՝ Սուրիոյ ախոյեանութեան: Այնուհետեւ ան մնայուն

Թալին Արապաթիեան, Սիւզան Թիւթունճեան, Թինա Գազանճեան, Նուշիկ Մակարեան, Գարօլ Քիլէճեան, Սարին Գազանճեան, Կասիա Սարգիս, Սթեյլա

ներկայութիւն է երկրի լաւագոյն երեք խումբերու աղիւսակին մէջ: Այս յաջողութիւնը նոր բարենիշ մը կը հանդիսանայ խումբին, միաժամանակ կարեւոր խթան՝ յառաջիկայի աւելի փայլուն իրազօրծումներու:

Խումբը կը բաղկանայ հետեւեալներէն.- մարզիչ՝ Մանօ Հալլաճեան, օգնական մարզիչ՝ Պաշար Խուկազ: Վարչական կապ՝ եղբ. Յարութ Զամիչեան: Պատասխանատուներ՝ եղբ. Հրանդ Զէքի Ետալեան եւ քոյր Անժէլ Գրատեան: Մարզիկներ՝ Մարիա Գրիգորեան (խմբապետուհի), Ալիսիա Մակարեան, Դալար Արապաթիեան,

ARMENIA
for private and group trips
www.saberatours.fr

- Direct Flights
PARIS
YEREVAN
PARIS
- Select your Journey
- Guided Tours for 8 Days or 12 Days

Saberatours Sevan Voyages

WITH THE COLLABORATION OF THE NEW AIRLINE COMPANY

Armavia
Արմավիա

11, rue des Pyramides 75001 Paris tel 331 42 96 10 10 fax 331 42 96 18 77 saberatours@selectour.com	48, cours de la Liberté 69003 Lyon tel 334 78 60 13 66 fax 334 78 60 92 26 sevan@selectour.com	67, La Canebière 13001 Marseille tel 334 95 09 30 60 fax 334 95 09 30 61 marseille@wasteels.fr	32-38, rue Hanrabedoutian Yerevan tel 374 10 52 55 55 fax 374 10 56 40 30 sabera@armenco.com

Սրուր, Քառասար Իպրահիմ եւ Գարօ- լին Ապու Ըլթէֆ:

**ԱԼԻՍԻԱ ՄԱԿԱՐԵԱՆ
ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԼԱԻԱԳՈՅՆ ՄԱՐԶԻԿՈՒՀԻՆ**

Հ.Մ.Ը.Մ-ի եւ Սուրիոյ ազգային խումբի անդամ քոյր Ալիսիա Մակարեան անգամ մը եւս խօսիլ տուաւ իր մասին: 17ամեայ քոյրը արժանացաւ ախոյեանութեան լաւագոյն մարզիկուհի տիտղոսին: Հակառակ վիրաւոր ըլլալուն, իր բացառիկ խաղարկութեամբ ան յաջողեցաւ գրաւել մարզական դէտերուն ուշադրութիւնը եւ գնահատանքներ ստացաւ բոլորէն: Ախոյեանութեան ընթացքին ան նշանակեց 98 կէտ եւ պաշտպանողական լաւ խաղարկութեամբ առիթ չտուաւ մրցակից խումբերուն, որպէսզի յաջողին իրենց բոլոր յարձակումներուն մէջ (քոյր Ալիսիային հետ Յ.Ս.Ը.Մ-ի Յալէպի լրատուական յանձնախումբին հարցազրոյցը տեսնել թիւ 307 «Մարզիկ»ին մէջ, էջ 12-13):

**ՄՐՑԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՎՏԱՆԳԸ՝
ԴԱԼԱՐ ԱՐԱՊԱԹԼԵԱՆ**

Ախոյեանութեան մասնակիցներուն ուշադրութիւնը գրաւեց նաեւ 21ամեայ Դալար Արապաթեան, որ իր փայլուն խաղարկութեամբ լուրջ վտանգ հանդիսացաւ մրցակից խումբերու պաշտպանողական գիծերուն: Պաղեստինի «Տելաթալ» խումբին դէմ մրցումին, ան եղաւ առաւելագոյն կէտեր նշանակողը (21 կէտ):

«ՄԿԱՌԻՏԻ ՕՐ»՝ ՈՒԽՏԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ՕՐ

Թղթակից ՀԱԼԷՊ

Հ.Մ.Ը.Մ-ի Հալէպի մասնաճիւղը կիրակի, 31 Մարտ 2008ին հանգամանօրէն տօնեց «Սկառուտի Օրը»: Հալէպի մասնաճիւղի Սկառուտ. Խորհուրդի կազմակերպութեամբ, մասնաճիւղին զայլիկ-արծուիկ միաւորներու խմբապետութիւնն ու աստիճանաւորները, ինչպէս նաեւ արի-արենուշական եւ երէց-պարման միաւորները առիթը ունեցան անգամ մը եւս վերանորոգելու իրենց ուխտը, շարունակելու համար երթը՝ ազգին ու հայրենիքին, միջավայրին ու ընկերութեան ծառայելու ճամբուն վրայ:

250 սկառուտներէ բաղկացած միաւորները դրօշակի արարողութեամբ բացուած յայտարարեցին «Սկառուտի Օրը»: Ապա, յաջողեցին մարզանքներ, խաղեր, դասախօսութիւններ, կարգապահական վարժութիւններ, ռալի, ձեռալին աշխատանքներ եւ այլն:

«Սկառուտի Օրը»ուան առիթով, դասախօսութեամբ ելոյթ ունեցաւ Սուրիոյ Շրջանային Սկառուտ. Խորհուրդի ատենապետ եղբ. Մանուկ Քէօզկէրեան, «Հ.Մ.Ը.Մ-ի եւ սկառուտութեան պատմութիւն»ը նիւթով: Եղբ. Քէօզկէրեանի ելոյթը դասախօսութիւն մը ըլլալէ աւելի պատգամ մըն էր ներկայ քոյր-եղբայրներուն, պահապանն ու պաշտպանը հանդիսանալու 90ամեայ վաստակ ու ազգանուէր գործունէութիւն ունեցող Հ.Մ.Ը.Մ-ին եւ, ինչու չէ նաեւ, 90 տարի առաջ Հայաստանի Հանրապետութեան:

Իր կարգին, եղբ. Յակոբ Մահսէրէճեան խմբապետական եւ աստիճանաւորական կազմերուն ներկայացուց «Խմբապետին յատկանիշները» նիւթով դասախօսութիւնը:

«Սկառուտի Օրը»ուան յայտագրին ընթացքին յատուկ տեղ գրաւեցին Յունիս մէկին տեղի ունենալիք փառատօն-տողանցքին նախապատրաստական աշխատանքները, ուր շեփորախումբի ազգայնաշունչ եղանակներու մատուցումով սկառուտները առիթը ունեցան կանոնաւոր կշռոյթով տողանցքի փորձ կատարելու:

«Օր»ուան աւարտին, երբ արդէն տրամադրութիւնները բաւական բարձրացած էին, Սուրիոյ Շրջանային Սկառուտ. Խորհուրդի, Հալէպի մասնաճիւղի վարչութեան եւ Սկառուտ. Խորհուրդի ներկայութեամբ տեղի ունեցաւ երգման արարողութիւն: Երգման արարողութիւնը ուխտի վերանորոգման իսկական առիթ մը հանդիսացաւ, որովհետեւ երգման նախադասութիւնները քոյր-եղբայրները կ'արտասանէին ինքնավստահ ու գործի վերածելու վճռակամութեամբ: Երգման արարողութեանէն ետք տեղի ունեցաւ սկառուտական Նորագիր եւ Նորընծայ կարգերու եւ Առաջնորդ ու Փոխ Առաջնորդ աստիճաններու տուչութիւն:

Աւարտին, կարգ ու աստիճան ստացող քոյր-եղբայրները եւ Հ.Մ.Ը.Մ-ի 90ամեակը շնորհաւորող խօսքերով հանդէս եկան մասնաճիւղի խմբապետ եղբ. Աւետիս Տէրվիշեան եւ Սկառուտ. Խորհուրդի ատենապետ եղբ. Պօղոս Պալէոգեան:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «ՆԱԲԱՍԱՐԴ» ՄԱՍՆԱԾԻԴԻՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 35ԱՄԵԱԿԸ

Թղթակից ՄիՏՆԻ

Կիրակի, 23 Մարտ 2008ի երեկոյեան ժամը 8ին, «Պեղվիտու Պանքսթաուն» գեղատեսիլ սրահին մէջ, աւելի քան 400 Հ.Մ.Ը.Մ.ականներու եւ համակիրներու ներկայութեամբ, մեծաշուք հանդիսութեամբ մը նշուեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Արեւմտեան Սիտնիի «Նաւասարդ» մասնաճիւղին հիմնադրութեան 35ամեակը:

Սրահը զարդարուած էր եռագոյն փուչիկներով եւ դրօշակներով: Հանդիսութեան կազմակերպչական բոլոր աշխատանքները վստահուած էր երիտասարդներէ կազմուած ժրջան յանձնախումբի մը, որ որեւէ ճիգ չէր ինայած լաւագոյնս արժեւորելու եւ յիշատակելի դարձնելու օրուան իմաստը:

Օրուան հանդիսավարը, ազգային-յեղափոխական երգերու մեկնաբան եղբ. Յակոբ Կիւլլումեան բարի գալուստի եւ բացման իր խօսքին մէջ ողջունեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Նաւասարդ» մասնաճիւղին 35ամեակը, շնորհաւորեց մասնաճիւղին վարչութիւնը եւ բոլոր անդամները այս կարեւոր օրուան առիթով: Ան բարի

գալուստի խօսք ուղղեց Առաջնորդ Աղան Արք. Պալէոգեանին, Հ.Յ.Դ. «Դրօ» առանձնակի կոմիտէի ներկայացուցիչ եղբ. Հերոս Գրիգորեանին, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Շրջանային Վարչութեան ատենապետ եղբ. Վիգէն Քորթեանին, մասնաճիւղերու եւ քոյր միութիւններու վարչութիւններու ներկայացուցիչներուն եւ ներկայ հաւատաւոր հասարակութեան:

Եղբ. Կիւլլումեան հրաւիրեց մասնաճիւղին վարչականները՝ եղբ. Շանթ Մեճլումեանը եւ քոյր Պեռնատէթ Գարագաշեանը հայերէնով եւ անգլերէնով փոխանցելու վարչութեան խօսքը:

Եղբ. Շանթ հայերէնով իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ օրուան հանդիսութեան իմաստին, արժեւորելով մասնաճիւղին 35 տարիներու վերելքին եւ բեղուն գործունէութեան սատարած իրերայաջորդ վարչութիւնները, բոլոր անդամ-անդամուհիները, մարգական եւ սկստական մարգերուն նուիրեալ քոյրերն ու եղբայրները եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ին հաւատացող արեւակիցները, որոնք իսկական մղիչ ուժը եղան մասնաճիւղին յաջողութիւններուն: «Այսօր անցած են 35 տարիներ եւ մեր սիրելի մասնաճիւղը կը շարունակէ իրեն վստահուած հայանուէր ու սերնդակերտ գործը:

Մասնաճիւղի ատենապետ եղբ. Վրէժ Գոյոգոսեան կը ներկայացնէ պարգևատրեալ եղբայրներ Յովհաննէս Մարտոյեանը եւ Ռաֆայէլ Յակոբեանը:

Մեծցած են աշխատանքի սահմանները, չրջանի հայութեան թիւը: Բազմացած են, հետեւաբար, եւ մեր պարտականութիւններն ու պարտաւորութիւնները հանդէպ մեր նորահաս սերունդին», ըսաւ եղբ. Շանթ եւ իր խօսքը շարունակելով շեշտը դրաւ համախումբ աշխատելու անհրաժեշտութեան վրայ. «Այսօր կը տօնենք մեր սիրելի միութեան՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի 90ամեակը: 1918ին, Պոլսոյ մէջ, Շաւարշ Քրիսեանի ոգիով ներշնչուած հաւատաւոր եղբայրներ Յովհաննէս Հինդլեան, Գրիգոր Յակոբեան, Տիգրան Խոյեան, Յ. Ճ. Սիրունի եւ ուրիշներ հիմը կը դնեն անկրկնելի այն մեծ ընտանիքին, որ այսօր տիրական ներկայութիւն է Հայաստանի եւ ըՄ-փիւռքի գրեթէ բոլոր գաղութներուն մէջ, 99 մասնաճիւղերով եւ տասնեակ հազարաւոր անդամներով: Աւստրալոյ չրջանը եւս ըլլալով մէկ կարեւոր օղակը այս մեծ ընտանիքին, պիտի շարունակենք մնալ հաստատ ու անխախտ՝ մեր

պատկանած միութեան հետապնդած ազգօգուտ նպատակներուն», ընդգծեց ան:

Ապա, մասնաճիւղին խօսքը անգլիէն ներկայացուց քոյր Պեռնատէթ Գարաբաշեան: Քոյրը նորահաս սերունդին հասկնալի ոճով մը կարողացաւ մասնաճիւղին Յամեայ աշխատանքները ներկայացնել եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի նպատակները, միութեան կանոնները և ազգային գաղափարաբանութիւնները փոխանցել:

Յայտնենք, որ մասնաճիւղին վարչութիւնը մասնաճիւղին հիմնադրութեան Յամեակին առիթով որոշած էր «Յկեանս անդամ»ի կոչումը տալ մասնաճիւղի հիմնադիր անդամներ եղբ. Ռաֆայէլ Յակոբեանին եւ եղբ. Յովհաննէս Մարտոյեանին: Երկու եղբայրները բազմահարիւր ներկաներու որոտընդոստ ծափերով հրաւիրուեցան սրահին կեդրոնը, Յամեակի եռագոյն կարկանդակին շուրջ: Անոնց միացան Շրջանային եւ մասնաճիւղի վարչական

եղբայրներ, Հ.Յ.Դ. «Դրօ» առանձնակի կոմիտէին ներկայացուցիչը եւ հանդիսութեան կազմակերպիչ յանձնախումբին անդամները: Վարչութեան ատենապետ եղբ. Վրէժ Գոլոգոսեան խօսք առնելով անդրադարձաւ երկու եղբայրներու միութեանական երկար տարիներու վաստակին ու իրենց բազմամեայ ծառայութեան: Ան մաղթեց, որ անոնց հետեւին ուրիշներ, վասն Հ.Մ.Ը.Մ.ի բարգաւաճման ու «Նաւասարդ» մասնաճիւղին գոյատեւման: Եղբ. Գոլոգոսեան վարչութեան անունով իւրաքանչիւրին յանձնեց «Նաւասարդ մասնաճիւղի ցկեանս անդամ» գրութեամբ յուշատախտակ մը:

Պարգեւատրումէն ետք, բոլորը միասնաբար կտրեցին Յամեակի կարկանդակը: Խօսք տրուեցաւ գաղութի Առաջնորդ Աղան Արք. Պալէոգեանին, որ ջերմ բարեմաղթութիւններով շնորհաւորեց մասնաճիւղին հիմնադրութեան Յամեակը, անդրադարձաւ մեր ազգային կեանքի բոլոր բնագաւառներուն

մէջ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ստանձնած մեծ դերակատարութեան եւ կատարեց սեղանի օրհնութիւնը:

Հանդիսութիւնը ճոխացնելու համար հրաւիրուած էր գանատահայ երգիչ Խորէն Մուրատեան:

Երիտասարդները հմայող, անոնց սրտին խօսող երգերով ու խանդավառ նուագներով աւելի քան չորս ժամ սրահը թնդաց, շուրջպարեր իրարու յաջորդեցին, բոլորը միասնաբար մասնակցեցան ու երգիչին հետ երգեցին:

Պարահանդէսին վերջին բաժինով Խորէն Մուրատեան երոյթ ունեցաւ ազգային-յեղափոխական երգերով: Սրահը անգամ մը եւս վերակենդանացաւ եւ բոլոր սեղանները մասնակցեցան ու երգեցին:

«Նաւասարդ» մասնաճիւղի հիմնադրութեան Յամեակի տօնակատարութիւնը վերջ գտաւ Խորէն Մուրատեանի եւ Յակոբ Կիւլիմեանի կողմէ «Արիւնոտ դրօջ» երգով, որուն ձայնակցեցան բոլոր ներկաները:

Made from one single slice of natural Australian opal

Classique®

OPAL DIAL WATCH

Sarkis Der Bedrossian

Sams Watchmaker Jeweller Pty. Ltd.
123 Clarence Street
Sydney 2000
Australia

Phone: +61 2 9290 2199
fax: +61 2 9262 1630
Website: www.classiquewatches.com
Email: Info@classiquewatches.com

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՍՔԵԹՊՈՒԻ ՏՂՈՑ ԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ԲԱՐՉՐԱՆԱՅ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ԵՐՐՈՐԴ ԴԱՍԱԿԱՐԳ

Կարպիս Գույումճեան ԱՐԵՆՔ

Կիրակի, 19 Ապրիլ 2008ի երեկոյեան, Աթէնքի ախոյեանական մրցաշարքի 24րդ եւ վերջին մրցումին առիթով, Նէա ըԶ-միունիի քաղաքապետարանի փակ մարզադաշտը իսկական փառատօնի մը երեւոյթը ունէր:

Մարզադաշտի որոշ մասերուն, Հ.Մ.Ը.Մ.ի դրօշին գոյներով օղը բարձրացող փուչիկներ, միութեան նշանաբանը, երկու հարիւրէ աւելի մարզասէրներու խանդավառ ներկայութիւնը, մարզավայրին կու տային գեղեցիկ հանդիսավայրի մը պատկերը:

Իրաւարարներու ազդանշանով

սկսաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Աթէնքի եւ «Քիրիար-իսի» խումբերուն մրցաշարքի վերջին մրցումը, որ աւարտեցաւ 90-34 արդիւնքով՝ ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.ին: Այս յաղթանակը եղաւ խումբին 22րդ յաղթանակը մրցաշարքի 24 մրցումներէն:

Հ.Մ.Ը.Մ. իր յաջողութեամբ, Աթէնքի պասքեթպոլի չորրորդ դասակարգի ախոյեանը հանդիսանալով, մարզական նոր տարեշրջանին պիտի մասնակցի Աթէնքի երրորդ դասակարգի մրցումներուն:

Մրցումի աւարտին, մարզադաշտին կեդրոնը, Հ.Մ.Ը.Մ.ը պատկերացնող մեծ ցուցատախտակի մը առջեւ, բոլորին խանդավառ, ուրախ եւ ծափողոյններու տարափին տակ, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Յունաստանի պատուոյ նախագահին ձեռամբ տեղի ունեցաւ ախոյեան խումբի քսան խաղացողներուն յիշատակի պար-

գեւներու տուչութիւնը: Պարգեւատրուեցան նաեւ Աթէնքի վարչութեան օժանդակած եղբ. Յովհաննէս Սամուէլեան եւ «Ճրագեան» ընկերութիւնը: Նէա Զմիունիի քաղաքապետարանը, իր կարգին, փոխ քաղաքապետ Փարասիոս Տրաքուլիսի միջոցով բաժակով մը պատուեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը:

Ներկաներու զնահատական եւ շնորհաւորական արտայայտութիւններէն եւ վարչականներու կողմէ եղած մեծարանքներէն ետք, երոյթը ուրախ մթնոլորտի մը մէջ հասաւ իր աւարտին:

Այս առիթով, կարելի չէ չլիշել ու չզնահատել խումբին պատասխանատու եղբ. Յովիկ Տէր Յովակիմեանի անսակարկ ջանքերը, իր կողքին ունենալով եղբ. Օննիկ Փաթթուքեանը:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ ՄԱՄՆԱԾԻԲՂԸ ԲՈՒՈՐԵՑ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏՕՎԱԿԵՐՈՒԹՅԱՆ 80ԱՄԵԱԿԸ

Թղթակից ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ

ՀՄԸՄ-ի Պուենոս Այրեսի մասնաճիւղը 2007ին արժանավայել շուքով նշեց իր հիմնադրութեան 80ամեակը: Այս առիթով տեղի ունեցան շարք մը ձեռնարկներ, մասնաճիւղի վարչութեան եւ 80ամեակի յանձնախումբին կազմակերպութեամբ, Հայաստանի դեսպանատան եւ Առաջնորդարանի հովանաւորութեամբ:

Ձեռնարկներուն առաջինը եղաւ հիւրասիրութիւն մը, որուն ընթացքին ներկայացուեցաւ 80ամեակի հանդիսութիւններուն շարքը եւ խորհրդանիշը (լոկոն): Յաջորդեց ճաշկերոյթը, ուր յարգանքի տուրք մատուցուեցաւ մասնաճիւղի անցեալի բոլոր ատենապետներուն: Ապա, կազմակերպուեցաւ երկու դասախօսութիւն: Առաջինը, գիրքի ցուցահանդէսի ընթացքին, նիւթ ունեցաւ Կարօ Թիւթիւնճեանի «Ապրիլ 24 եւ ՀՄԸՄ» գիրքը: Կատարուեցաւ նաեւ տեսերիզի ցուցադրութիւն՝ մասնաճիւղին պատմութիւնը ներկայացնող: Երկրորդ դասախօսութիւնը նուիրուեցաւ մասնաճիւղի «Արարատ» սկսնակական խումբի պատմութեան [Այս մասին կարդալ էջ 34-«Մ.»]:

80ամեակի առիթով կատարուեցան նաեւ հոգեհանգստեան պաշտօն՝ ի յիշատակ մասնաճիւղի մահացած ՀՄԸՄ-ականներուն: Նոյն օրը բացումը կատարուեցաւ մասնաճիւղին հիմնադիրները նշող ցուցաստախտակին:

80ամեակի տարուան ընթացքին մասնաճիւղը պատիւը ունեցաւ թեմիսի արտոյեան Դաւիթ Նալպանտեանի այցելութիւնը ունենալու: Նալպանտեան պատանեկութեան մաս կազմած է ՀՄԸՄ-ին եւ միութիւնը ներկայացուցած է միջակմբային խաղերու:

Հոսկի, 80ամեակի տօնակատարութիւններուն շարքը

Մասնաճիւղը յուշատախտակով մը կը պատուէ եղբ. Արահամ Ահարոնեանը:

փակուեցաւ անմոռանալի ճաշկերոյթ-պարահանդէսով մը, որ տեղի ունեցաւ «Շերաթոն» պանդոկի «Լիպերթատոր» սրահին մէջ, աւելի քան 750 հոգիի ներկայութեամբ:

Այս միջոցին մասնաճիւղը շարունակեց իր ընթացիկ աշխատանքները.- Հայկական Յեղասպանութեան նահատակներու յիշատակին մատաղօրհնէք, Արժանթինի անկախութեան տօնին առիթով աւանդական խորոված, միջ-դպրոցական մարզախաղեր, «Արարատ» սկսնակական խումբի բանակումներ, տեսերիզներու ցուցադրութիւն, կանանց միջազգային օրուան յիշատակում, ՀՄԸՄ-ի Հարաւային Ամերիկայի Նաւասարդեան խաղերու կազմակերպում, համահայկական խաղերու մասնակցութիւն՝ Հ.Բ.Ը.Մ-ի հետ գործակցութեամբ եւ այլն:

Հարկ է նշել, որ 2007ին Արժանթինի հայութեան համար եղաւ կարեւոր դէպք մը՝ թիւ 26.199 օրէնքի որդեգրումը, որ Ապրիլ 24ը կը հռչակէ «Հանդուրժողութեան եւ ժողովուրդներու միջեւ յարգանքի օր», այս ձևով պաշտօնապէս ճանչնալով 1915-1923 տարիներուն Օսմանեան կայսրութեան կողմէ գործուած Հայկական Յեղասպանութեան փաստը: Բոլոր արժանթինահայութեան նման, ՀՄԸՄ-եւս մասնակից եղաւ այս յաղթանակին, որ անկասկած, նոր մղում տուաւ զաղութին եւ ՀՄԸՄ-ի հայանունը աշխատանքներուն:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ՝ «ՄԿԱՌԲՏԻԶՄԸ ԵՒ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ ՄԱՍՆԱԾԻԴԻՆ 80 ՏԱՐԻՆԵՐԸ» ՆԻԹՈՎ

կայացուցիչ: Անյուզիչ ապրումներով յիշատակներն երկայացուց խումբին հիմնադրման առաջին տարիներին:

Ապա, խօսք առաւ եղբ. Գարրոս Սէֆէրեան, «Արարատ» սկաուտական խումբի նախկին խմբապետ եւ ներկայիս Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան անդամ: Ան

րը փոխանցելու:

Նախ ելոյթ ունեցաւ եղբ. Յարութիւն Յովհաննէսեան, «Արարատ» սկաուտական խումբի նախկին խմբապետ եւ ներկայիս Հ.Յ.Դ. Հարաւային Ամերիկայի Կեդրոնական Կոմիտէի ներ-

կեդրոնացաւ շրջաններու, շրջանային եւ համահայկական բանակումներուն, ինչպէս նաեւ տեղական եւ աշխարհի տարբեր երկիրներու սկաուտական խումբերու վրայ: Եղբ. Սէֆէրեան վեր-

Թղթակից ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պուէնոս Այրէսի մասնաճիւղին հիմնադրութեան 80ամեակին առիթով, «Արարատ» սկաուտական խումբին մասին տեղի ունեցաւ դասախօսութիւն մը, ուր խօսք առին եղբայրներ Յարութիւն Յովհաննէսեան, Գարրոս Սէֆէրեան, Ճորճ Աճէմեանց, քոյրեր Քրիսթա Թաղէոսեան եւ Գարոլինա Խաչատուրեան:

Արմենիա Մշակութային Ընկերակցութեան ակումբին երրորդ յարկը ներկայ եղան Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արարատ» սկաուտական խումբի ներկայի եւ անցեալի անդամներ, ինչպէս նաեւ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ սկաուտիզմի պատմութեամբ հետաքրքրուած բազմաթիւ անձեր:

Եղբայր Էտկարտո Գէորգեան բարի դալուստ յայտնեց ներկաներուն եւ հրաւիրեց դասախօսները իրենց խօսքե-

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան անդամ եղբ. Գարրոս Սէֆէրեան խօսքի պահուն:

Քոյր Գարօլինա Խաչատուրեան խօսքի պահուն:

յիշեց բանակումներու մասնակցութեան համար շողեկառքով ճամբորդութեան երկար ժամերը: Ան դրուատեց Պուէնոս Այրէսի մասնաճիւղին գոհողութիւնները եւ տարած աշխատանքը շրջանային եւ մասնաւորապէս համահայկական բանակումներու մասնակցութեան համար: Բանակումներ, ուր առիթներ եղած են Հայաստանը ներկա-

յացներու եւ Եռագոյնը բարձրացներու: Այդ առիթներէն մէկը եղած է 1971ին, Ճափոնի մէջ տեղի ունեցած Ճամպորին, երբ «Արարատ»ը Հայաստանը ներկայացուցած է աշխարհին: Շնորհիւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի, Եռագոյն դրօշը պարծանքով ծածանած է այլ երկիրներու դրօշներու կողքին: Եղբայրը իր խօսքին մէջ շեշտեց, որ հիմնական քայլ մը եղաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի համահայկական առաջին բանակումը Մայր Հայրենիքի հողին վրայ, 1994 թուականին:

Այնուհետեւ ցուցադրուեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արարատ» սկաուտական խումբին պատմականը ներկայացնող տեսերիկ մը: Անմոռանալի յիշատակները եւ յուզումը տիրապետեցին ներկաներու հոգիներուն:

Խօսք առնելով, «Արարատ» սկաուտական խումբի նախկին խմբապետ եղբ. Ճորճ Աճէմեանց ընդգծեց ղեկավարի դերին կարեւորութիւնը, յանձնառութիւնն ու հայ համայնքին մէջ ունենալիք դերակատարութիւնը:

Քոյր Քրիսթա Հայկազունեան-Թադէոսեան, «Արարատ»ի նախկին անդամուհի, եռանդով եւ ուրախութեամբ ներկայացուց կնոջ դերը սկաուտական

խումբին մէջ, բացատրելով ժամանակի ընթացքին զգեստներու ունեցած փոփոխութիւնները: Ան յիշեց նաեւ խումբի կանանց ճիւղի հիմնադիրներ եւ իսկական մղիչներ՝ քոյրեր Սիրանոյշ Թադէոսեանը եւ Մանուշակ Մետրոպեանը:

«Արարատ» սկաուտական խումբի ներկայ խմբապետուհի քոյր Գարօլինա Խաչատուրեան, որ մաս կը կազմէ նաեւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պուէնոս Այրէսի մասնաճիւղի վարչութեան, պարզեց խումբին ներկայ կացութիւնը, նշելով համահայկական բանակումներու եւ պատասխանատուներու միջազգային ժողովներու մասնակցութիւնը, նաեւ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի շրջանային ու «Արարատ»ի բանակումները, որոնք ընդհանրապէս տեղի կ'ունենան Արժանութիւնի հարաւը՝ Փաթակոնիայի մէջ: Իր խօսքին մէջ, քոյրը խօսեցաւ իր խումբին ներկայ գործունէութեան մասին, աւելցնելով որ «Արարատ» իւրաքանչիւր Շաբաթ սկաուտական լրիւ կազմով իր գործունէութիւնը կ'ունենայ Հ.Մ.Ը.Մ.ի մարզադաշտին մէջ, ծառայելով հայ համայնքին եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի նպատակներուն:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՆԱԿՈՒՄ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ «ԱՐԱՐԱՏ» ՄԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻՆ

**Թղթակից
ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ**

Գ աբաթ, 12 Յունուար 2008ին, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պուենոս Այրէսի մասնաճիւղի «Արարատ» սկաուտական խումբը մեծ ուրախութեամբ ճամբայ ելաւ դէ-

պի Արժանթինի հարաւային շրջանը, Մորէնո լիճի ափին իր կատարելիք տարեկան բանակումին համար: Քանի մը օր տեւեց, աւելի ճիշդը՝ 7 Յունուարին, երէց-պարմանուհիները արդէն ճամբայ ելած էին դէպի բանակավայր, տեղւոյն վրայ հարկ եղած կարգադրութիւնները կատարելու, յարմար միջավայր մը ստեղծելու համար:

Այսպէս, խումբին աւելի քան 80 ան-

դամները ուղղուեցան Պարիլոչէ քաղաքին մօտ գտնուող այս հրաշալի բանակավայրը, ուր 12էն 26 Յունուարին, խումբին բոլոր ճիւղերը ծրագրուած ճոխ գործունէութիւն մը ունեցան:

Կիրակի, 13 Յունուարին, «Արարատ»ի սկաուտները հասան իրենց բանակավայրը: Սկաուտական տարբեր ճիւղերէն իւրաքանչիւրը իրեն համար ճշդուած վայրը հաստատեց վրանները:

Յաջորդ օր տեղի ունեցաւ բանակումին պաշտօնական բացումը, դրօշակի արարողութեամբ: Այս առիթով, խմբապետուհի քոյր Գարօլինա Սաչատուրեան ներկայացուց բանակումին պետերը՝ քոյր Լուսիանա Տէմիրճեան (առաջին շաբթուան ընթացքին) եւ եղբայր Ալեխանարօ Սաչատուրեան (երկրորդ շաբթուան ընթացքին): Երեկոյեան, բանակումին առաջին խարուկահանդէսին կրակը համախմբեց բոլորը՝ երգերով, պարերով, խրախճանքով եւ զաւեշտներով:

Բանակավայրին մէջ միշտ տիրեց եռանդուն եւ ջերմ մթնոլորտ, առաջին օրէն իսկ, հայկական եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ական ոգիով, ազգային մշակոյթի ու լեզուի

մշտական ներկայութեամբ: Հ.Մ.Ը.Մ-ի Կեդրոնական Վարչութեան անդամ եղբայր Գարրոս Սէֆէրեան եւ Հ.Մ.Ը.Մ-ի Պուէնոս Այրէսի մասնաճիւղի ատենապետ եղբայր Վիսենթէ Յովասափեան այցելեցին բանակավայր, բաժնելով սկաուտներուն ապրումները եւ փոխանցելով կազմակերպութեան խօսքը անոնց:

Ընդհանուր աշխատանքներու կողքին, իւրաքանչիւր ճիւղ ունեցաւ իրեն յատուկ գործունէութիւն:

Փոքր տարիքի ճիւղերը այցելեցին գբօսաշրջային Սեո Օթթօ շրջանը, որուն բարձունքէն վայելեցին տեսարանը: Անոնք նաեւ արշաւ մը կատարեցին Փաթակոնիայի խիտ անտառներուն մէջ:

Արեւոյշները բարձրացան մինչեւ Սեո Լոփէսի գագաթը եւ 1700 մեթր բարձրութեան վրայ գտնուող ապաստանարանի մը մէջ անցուցին իրենց գիշերը: Անոնք կատարեցին նաեւ դժուար

մագլցում մը՝ դէպի Լա Օժա բարձունքը, որ նոյնիսկ ամառը ձիւնով ծածկուած կ'ըլլայ:

Արիները, մասնագէտի մը ընկերակցութեամբ, մագլցեցան բաւական դժուարութիւն ներկայացնող Խաքոպ բարձունքը: Պարմանուհիներն եւ երէցները իրենց կարգին բարձրացան 3500

մեթրնոց Թրոնատոր լեռը, ուրկէ վայելեցին Անտէս լեռնաշղթային վեհութիւնը:

Ձանազան աշխատանքներու ճամբով բոլոր ճիւղերը ձեռք ձգեցին մեծ փորձառութիւն: Արի-արեւոյշ ճիւղերու Առաջնորդներն ու Փոխ Առաջնորդները ունեցան յատուկ հանդիպում մը, արիները «ճերմակ ժապաւէններով» եւ արեւոյշները «սրճագոյն ժապաւէններով»: Հանդիպումին քննարկուեցաւ ճիւղերու ներկայ կացութիւնը եւ արի-արեւոյշ աւելի սերտ կապեր ստեղծելու անհրաժեշտութիւնը:

Եղբայրական մթնոլորտը միշտ ներկայ եղաւ արժանութիւնեան երանելի այս բանակավայրին մէջ, շրջապատուած լեռներով ու լիճերով: Տասնհինգ օրեր շարունակ բնութեան հարստութիւնը վայելելով, հայրենասիրութեամբ եւ ազգային ինքնութեան գիտակցութեամբ զօրանալով, սկաուտները տուն վերադարձան մեծ գոհունակութեամբ եւ արդար հպարտութեամբ:

ՀԻՔԻԱԹ

ՃՍՏԻԿ ԾՈՒՏԻԿԸ

**Քաղեց՝ Սալբի Լատոյեան
ՊԷՅՐՈՒԹ**

Անցեալ թիով սկսուած հեքիաթը կը շարուակուի այս թիով: Չարածճի ճստիկ ճուտիկը մտած է դրացիին պարտէզը: Կը դիտէ կարմիր վարդերը ու յանկա՛րծ... վարդ մը կը փրթի ու կ'իյնայ պոչին:

Յեքիաթին առաջին մասով ճստիկ ճուտիկը պատահածին համար դիմած էր հաւիկ մայրիկին, բադիկ մամիկին, սագիկ խաթունին եւ հնդկահաւին:

Ահա՛ հեքիաթին շարունակութիւնը:

- Վա՛յ, հնդու թնդու, կը ձայնէ սագիկ խաթունը, երկինքը փուկ կու գայ:
- Այ, սագիկ խաթուն, այդ ուրկէ իմացար, կը հարցընէ հնդու թնդուն:
- Բադիկ մամիկը կ'ըսէ.
- Ա, բադիկ մամիկ, այդ ուրկէ իմացար: Հաւիկ մայրիկը կ'ըսէ.
- Ա, հաւիկ մայրիկ, այդ ուրկէ իմացար: Ճստիկ ճուտիկը կ'ըսէ.
- Ա, ճստիկ ճուտիկ, այդ ուրկէ իմացար:
- Օ՛, ես իմ աչքերովս տեսայ, իմ աղանջներովս լսեցի, դեռ մէկ կտորն ալ պոչիս ինկաւ...

- Աղա՛ աղուէս, աղա՛ աղուէս, կը ձայնեն բոլորը, երկինքը փուկ կու գայ:
- Ա, այդ ուրկէ իմացաք, կը հարցնէ աղա աղուէսը: Սագիկ խաթունը կ'ըսէ.
- Ա, սագիկ խաթուն, այդ ուրկէ իմացար: Բադիկ մամիկը կ'ըսէ.
- Ա, բադիկ մամիկ, այդ ուրկէ իմացար: Հաւիկ մայրիկը կ'ըսէ.
- Ա, հաւիկ մայրիկ, այդ ուրկէ իմացար: Ճստիկ ճուտիկը կ'ըսէ.
- Ա, ճստիկ ճուտիկ, այդ ուրկէ իմացար:
- Օ՛, ես իմ աչքերովս տեսայ, իմ աղանջներովս լսեցի, դեռ մէկ կտորն ալ պոչիս ինկաւ...
- Ի՛նչ կ'ըսէք, կը բացականչէ աղա աղուէսը, եկէք ձեզ տունս տանիմ, որպէսզի երկինքը ձեր գլխուն փուկ չգայ:

Կը վազեն, կը վազեն ու կը մըտնեն անտառ ու կը հասնին աղա աղուէսին...

- Ճստիկ ճուտիկը,
- Հաւիկ մայրիկը,
- Բադիկ մամիկը,
- Սագիկ խաթունը,
- Հնդու թնդուն,
- Բոլորը միասին կ'իյնան աղա աղուէսին ետեւէն ու կը մտնեն անոր որջը:
- Ու կը պատահի անխուսափելին...
- Ճստիկ ճուտիկը առիթէն կ'օգտուի ու կը փախչի...
- Շիտակ կը վազէ ամենամօտիկ ոստիկանատունը եւ լալով կը պատմէ եղածը...
- Մինչ այդ աղա աղուէսը, փորը ուռած, կը քնանայ

ծառի մը տակ, մարսելու համար կերածները...:

Ոստիկանները կ'ընկերանան ճատիկ ճուտիկին եւ կը գտնեն աղուէսը, պառկած որջին մօտերը:

- Ահա՛ ոճրագործը, բռնեցէ՛ք, կը պոռայ ճուտիկը արցունքներուն մէջէն:

- Ձեռքերը վե՛ր, կը հրամայեն ոստիկանները, ատըր-ճանակները աղուէսին ուղղած:

Ձեռնակապերը կը դնեն աղուէսին ձեռքերուն ու կը տանին բանտ...:

Բանտին մէջ աղուէսը շատ կը գայրանայ, թէ ինչպէս չէր նկատած ճուտիկին փախուստը...:

Կը գգայ թէ իր վերջն է...:

Նոյնիսկ մուկերուն ծաղրանքին առարկայ կ'ըլլայ...:

Ճատիկ ճուտիկը ապահով որ չար աղուէսը պիտի գտնէ իր արժանի պատիժը, կը վազէ ու կ'անցնի այն բոլոր ճամբաներէն, ուրկէ եկած էր...:

Կը մտնէ նորէն դրացիին պարտէզը, կը գտնէ այն

կարմիր վարդը, որ պատճառ դարձաւ այս անաւոր աղէտին...:

Բայց ի՛նչ օգուտ...:

Կը նստի վարդենիին տակ ու կու լայ... կու լայ երկար...:

Դիմացը ամպերուն մէջէն կու գան ճատիկ ճուտիկը, Հաւիկ մայրիկը, Բաղիկ մամիկը, Սագիկ խաթունը, Հնդու թնդուն...:

Բարձրաճայն ներողութիւն կը խնդրէ եղածին համար:

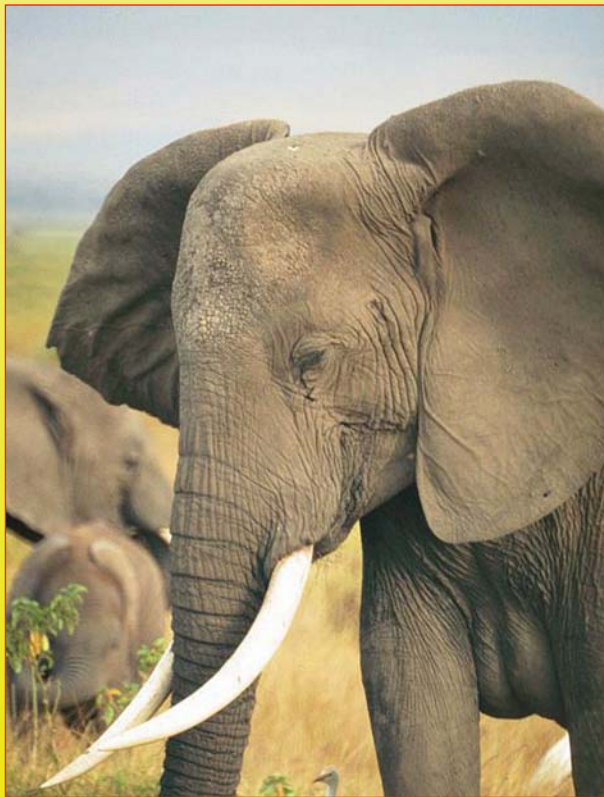
- Շատ վախցայ, մամիկ, կարծեցի թէ երկինքն է որ կը փլի...: Վախէս էր, մայրիկ, վախէս... ներեցէք ինծի:

Բոլորն ալ կը ներեն, մէկ պայմանով միայն, որ ուրիշ անգամ առանց հրամանի չմտնէ դրացիին պարտէզը:

(Շար. 2 եւ վերջ)

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ

ՓԻՂԸ

Փիղը կը նկատուի աշխարհի ամէնէն մեծ կենդանիներէն: Անոր կշիռքը կը հասնի 5 թոնի, իսկ հասակը՝ 3 մետրի:

Փիղը կրնայ ապրիլ մինչեւ 70 տարեկան: Ան ունի 100 քլկ. կշռող մեծ կնճիթ եւ միայն... 5 ակուայ:

Փիղը խոտակեր կենդանի է: Ան իր ժամանակը կ'անցընէ ուտելիք փնտռելով: Օրական ան կ'ուտէ 150-180 քլկ. ճաշ, իսկ կը խմէ 100 լիթր ջուր կը խմէ: Հետեւաբար, ան կրնայ երեքէն չորս օր առանց ջուրի մնալ:

Փիղը խելացի կենդանի է: Ան խորհրդանիշն է յիշողութեան, իմաստութեան եւ բարգաւաճման:

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

Ո՞վ է, ի՞նչ է:
Լեզու ունի լեզու չէ,
մեզ կը կանչէ մեզմէ չէ:
Ի՞նչ է:

(Պատասխանը՝ յաջորդիւ: Նախորդ հանելուկին պատասխանն էր քամի):

Էլի Հուլիշեան

«ՄԱՐԶԻԿ»Ի «ՔԱԶԱԼԵՐ ԱՆԴԱՄ»ՆԵՐ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան որոշումով հաստատուած է «Մարզիկ»ի «Քաջալեր անդամ»ներու դրութիւն: Թերթին «Քաջալեր անդամ» կը նկատուին բոլոր անոնք, որոնք տարեկան 200 եւ ատելի ամերիկեան տոլար կը նուիրեն անոր բարգաւաճման ծրագիրներուն:

«Քաջալեր անդամ»ներու անունները կը հրատարակուին թերթին յաջորդական 12 թիւերուն մէջ:

«Մարզիկ»ի «Քաջալեր անդամ»ներ են.-

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ Ազատուիի Դանիելեան, Վահրամ Դանիելեան, Լեւոն եւ Թագուիի Փալեաններ, Պետօ եւ Սիրան Տեր Պետրոսեաններ, Չարեհ Գարակիւլեան, Յակոբ Թոքաթեան, Վազգէն Լախոյեան եւ Կարպիս Պարսումեան:

ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ Վաղարշ Էիրամճեան, Արթօ Մարգարեան, Անահիտ Մարգարեան, Տիգրան Հաճէթեան, Բիւզանդ Լախոյեան, Հրանդ Տետեան, Արթին Մաժակեան, Արա Իմամճեան, Պետրոս Պաքըրճեան, Բաբգէն Կարապետեան, Լեւոն Նաճարեան, Գառնիկ Նազարթեան եւ Կարապետ Ն. Թովիճեան:

ՅՈՐԴԱՆԱՆԷՆ Ճորճ Տաքտեան:

www.homenetmen.org

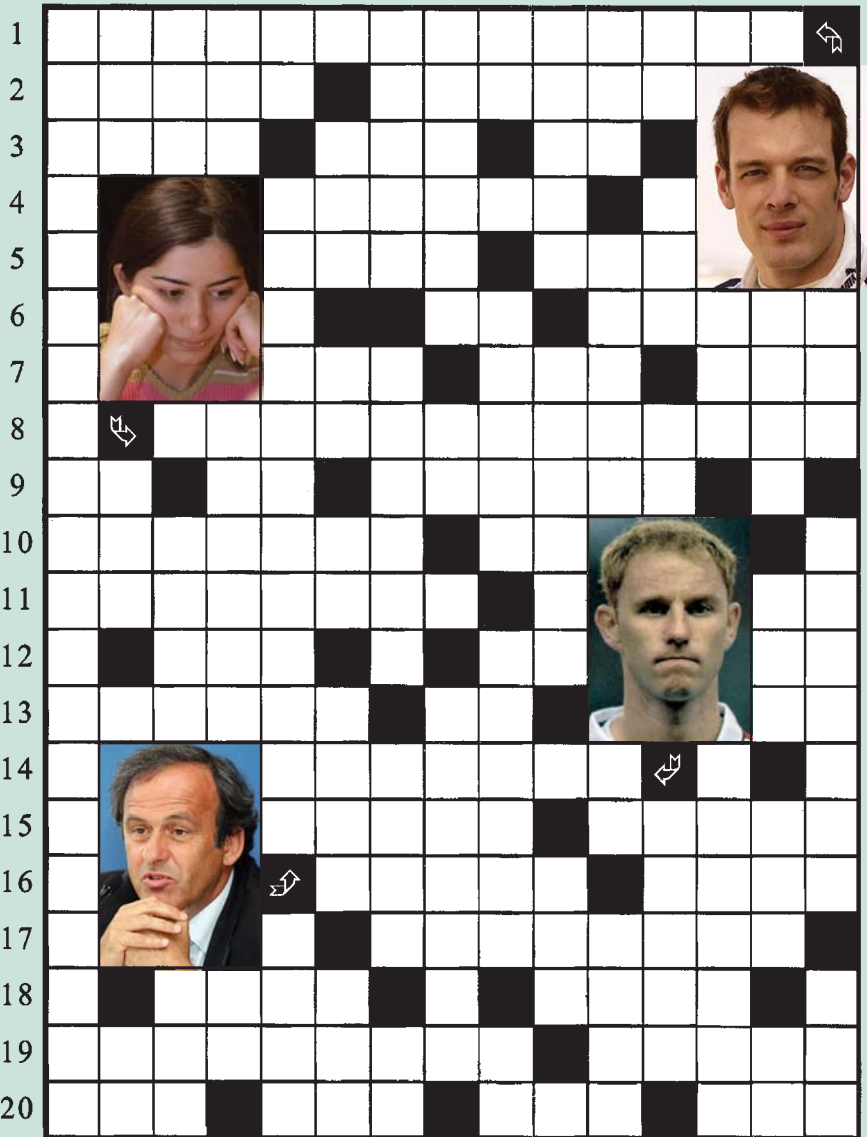
ՀՈՐԻՁՈՆԱԿԱՆ

1. «Ֆորմիլա 1»-ի այս տարեշրջանի «Հոնտա»-յի պահեստի աւստրիացի մրցավարորդը:
2. Լիբանանահայ մամուլէն - Մուզ:
3. Կլորակ կակուղ հաց - Դալարիք - Կրկնուած բաղաձայններ:
4. Աշոտ Մայաքեանի ֆիլմերէն:
5. Նոր (հակ.) - Հայ տղայ:
6. Իրերայաջորդ գիրեր - Անտեղեակ:
7. Կղպանքի ծակ - Բարձունք - Սիմոն Վրացեանի դահլիճին մէջ՝ գինուորական նախարարը:
8. Ճատրակի հայրենի վարպետ:
9. Այբուբենէն - Փսիսուքէն մաս մը - Հայ նահապետ:
10. Ձուարձալիք - Տառի մը անունը:
11. Երեք թիւէ կազմուած - Չայնանիչ:
12. Մանգաղի կոթ - Այբուբենէն - Տարածքի միակերպ:
13. Կարծր ու թափանցիկ նիւթը - Կանացի կոշական բառ - Չայնակից գիրեր:
14. Անգլիացի ֆուլթայոլիստ՝ Նիւքեսըլի կազմէն:
15. Գեղամ Սարեանի երկերէն - Օճառախոտ:
16. Կրակ մարող - Եղեգնեայ փոքր սրինգ:
17. Հմուտ, քաջատեղեակ:
18. Բնիոն, մանր դրամ - Հրանիւթ:
19. Ամուսնալուծում - Կաղամբագգիներու ընտանիքէն բոյս մը:
20. Արարողութիւն - Խոտաբոյս - Խմէ՛ - Անձնական դերանուն:

ՈՒՂՂԱՀԱՅՅԵԱՑ

1. Եղիշէ Չարենցի երկերէն (երկու բառ):
2. Արտասուեյ - Թռչուններու դադար - Տառի մը անունը:
3. Լեւոն Շանթի երկերէն՝ «... մարդը» - Ափրիկեան երկիր - Պարտականութիւն:
4. Հոտոտելիք - Աբրահամի եւ Սաուայի որդին - Սարսափ:
5. Կրկնուած բաղաձայններ - «ԵՈՒ.Է.Է.Ֆ.Ա.»-ի նախագահը - Կորուստ:
6. Թուր - Չայնանիչ - Ստացական ածական - Քուլ - Գաղթող թռչուն:
7. Մաղ - Քիթը գոցելու լաթ - Թոխորն, թունաւոր օձ - Կրկնուած բաղաձայններ:
8. Աղաւնիի տեսակ - Կրկնուած բաղաձայններ - Ափրիկեան մայրաքաղաք:
9. 5200 - Վիթխարի - Ֆրանսացի բերդապահ՝ Պարթէզ - Յուլիանի ածական:
10. Եւրոպայի ամէնէն երկար գետը - Իգական անուն - Մսային լար:
11. Այծեճագ - Բարձր ծառատեսակ - Այբուբենէն - Ստուարաձայն:
12. Տառի մը դրացիները - Առատ անձրեւ - Այբուբենէն - Փսիսուք:
13. Իրերայաջորդ գիրեր - Նշանաւոր, քաջանուն:
14. Մեղմ հով - Թռչուններու մայր - Սեփականութիւն - Ժխտական մասնիկ:
15. Հանդէս - Անթել հեռագիրի հնարիչը - Սաստիկ քերուղտուք:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

ԹԻՒ 168 ԽԱՉԲԱՌԻ ԼՈՒՅՈՒՄԸ

1	Ն	Ի	Ե	Ն	Ո	Ր	Ք	Ն	Ի	Ք	Մ								
2		Վ	Է	Ր	Ք	Ո	Ս		Ղ	Ա	Ր	Ա	Տ						
3		Լ	Մ		Կ	Ա	Ր	Ի	Ն		Ր								
4	Ա	Պ	Ա	Տ					Ա	Լ	Պ	Է	Ր	Մ					
5	Շ	Ա	Ն	Ի					Ք	Ի	Ա	Ն	Ի	Ա					
6	Ա	Տ	Ա	Մ					Ն	Ո	Յ	Ն		Բ	Ա	Ն			
7	Ն	Ն	Ր	Ի					Ա	Ր	Ա	Ք	Մ		Տ	Տ			
8		Հ	Ի	Ր					Է	Ի	Ր	Մ	Ի	Ն	Ա	Ր	Է		
9	Ա	Ա		Յ	Ա	Ր			Ա	Ն	Ի	Մ		Մ		Ր			
10	Ժ	Պ	Տ	Ա	Ն	Ո	Յ	Շ		Տ	Ո	Կ	Ո	Ս					
11	Ն	Ա	Ր	Կ	Ի	Մ			Ո	Գ	Ե	Ի	Ո	Ր	Յ	Լ			
12		Շ		Ո	Ր				Ո	Թ	Ա	Ն	Կ	Ի	Ի	Ն			
13	Ս	Տ	Ա	Ր	Ա	Ն			Ն	Ա	Ի		Ո	Ք		Գ			
14		Ե	Ի		Պ				Պ		Պ		Գ	Ո	Լ				
15		Ն	Ա		Խ	Ա			Ղ	Ա	Ր	Կ	Ո	Ի					
16		Լ	Ի	Ո	Ն	Է	Լ	Մ	Ե	Ս	Ս	Ի							
17	Ի	Մ	Ո	Լ	Ա				Տ	Ի	Ա	Ր		Տ					
18	Մ	Ի		Խ	Ն	Ա	Մ	Ք		Ք		Պ	Ի	Կ					

Գ. ԴԱՍՄԱԿԱՐԳ ԲԱՐՁՐԱՅՑԱԾ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԱԹԷՆՆԵՐԻ ՊԱՍՔԵԹՈՒՈՒԹՅԱՆ ՏՊԱՅ ԽՈՒՄԲԸ